

Suplimentul DE CULTURĂ

ANUL XII » NR. 537 » 1 – 7 octombrie 2016 » Săptămânal realizat de Editura Polirom și „Ziarul de Iași” » supliment@polirom.ro

INTERVIU CU OVIDIU VERDEȘ DESPRE ROMANUL *MUZICI ȘI FAZE*:

„Este singura carte scrisă de mine pe care simt nevoia să o mai deschid“

Pentru mine, una dintre cele mai mari bucurii de la începutul verii a fost apariția celei de-a treia ediții a romanului *Muzici și faze*, debutul literar al lui Ovidiu Verdeș, profesor universitar la Facultatea de Litere a Universității din București, autor al mai multor volume (*Metafora – un concept deschis*, 2004; *Metafora și metafizica. Heidegger, Nietzsche, Blaga, Derrida*, 2005; *Teorie literară contemporană. Teme, autori, abordări*, 2008) și al unor studii și articole în volume colective și în reviste culturale. Reeditarea *Muzici și faze* – apărută inițial la Editura Univers, în 2000, când a și primit Premiul Uniunii Scriitorilor pentru debut, apoi la Editura Aula, în 2003 –, de data aceasta la Editura Polirom, în colecția „Fiction Ltd.”, a fost ocazia perfectă pentru a reciti unul dintre cele mai bune romane cu și despre adolescenți din literatura română contemporană.

Citiți interviul realizat de Eli Bădică în » paginile 8-9

„Neliniștile prezentului” iau cu asalt Iașul pentru șapte zile

În perioada 6-12 octombrie, la Iași va avea loc cea de-a IX-a ediție a Festivalului Internațional de Teatru pentru Publicul Tânăr (FITPTI), eveniment organizat de Teatrul pentru Copii și Tineret „Luceaful”. Evenimentul, care anul trecut a fost acreditat de Asociația Europeană a Festivalurilor cu sediul la Bruxelles ca Festival European, va avea drept temă „Neliniștile prezentului”.

» pag. 2-3

Cronică de carte

Apocalipse autoprovocate

Marius Miheț

Cândva, Biserica îi situa pe eretici dincolo de păgânism. În vremurile moderne, eretic este cel ce merge, după capul său, oriîncotro crede de cuviință. Iar Bisericile îngăduie derapajele, reactivând mitul fiului rătăcitor mai strident decât și-ar fi închipuit vreodată.

» pag. 10

Românii e deștepți

Vaccinuri și strategii

Radu Pavel Gheo

Te apucă râsu'-plânsu' când auzi cum se plâng autoritățile de criza demografică. Vai, românii nu mai fac copii, ce ne facem, ce se alege de viitorul țării? Ai zice că acolo, în administrația statului, stau la pândă mii de funcționari care abia așteaptă să apară turme de nou-născuți, ca să le ia în grijă, să le pregătească un viitor luminos.

» pag. 5

FITPTI, LA A IX-A EDIȚIE, CU GÂNDUL LA ÎMPLINIREA UNUI DECENIU DE EXISTENȚĂ

„Neliniștile prezentului” iau cu asalt Iașul pentru șapte zile

În perioada 6-12 octombrie, la Iași va avea loc cea de-a IX-a ediție a Festivalului Internațional de Teatru pentru Publicul Tânăr (FITPTI), eveniment organizat de Teatrul pentru Copii și Tineret „Lucașfăruș”. Evenimentul, care anul trecut a fost

acreditat de Asociația Europeană a Festivalurilor cu sediul la Bruxelles ca Festival European, va avea drept temă „Neliniștile prezentului”. Sub acest generic, publicul care nu a uitat să rămână tânăr și specialiștii vor avea ocazia să vizioneze

spectacole, să se întâlnească cu artiști, să participe la ateliere, să asiste la expoziții, lansări de carte, să vizioneze filme documentare, spectacole-lectură. Biletele au fost puse în vânzare pe site-ul bilet.ro, precum și la casieria Teatrului.

Programul FITPTI 2016

Miercuri, 5 octombrie

Showcase Teatrul „Lucașfăruș” Iași

● **Ora 11, Sala Mare, Premieră:** *Când visăm*, de Verena Koch și Kerstin Pell (coproducție Teatrul „Lucașfăruș” Iași, Centrul Cultural German Iași, Forumul Cultural Austriac București)

Distribuția: Ioana Natalia Corban (Felix), George Cocos (Lupul), Claudiu Gălățeanu (Cocoșul), Ioana Iordache (Pisica), Paul Sobolevschi (Măgarul), Cătălin Cucu (Rumpelstiltskin, Uriașul), Elena Zmuncilă (Scufița Roșie)

Regia: Verena Koch (Austria), scenografia: Ute Lindenbeck (Germania), dramaturgia: Franz Huber (Austria), traducerea: Andrei Bogdan Stoleru, video: Andrei Cozlac

● Vernisaj expoziție foto *Imaginile festivalului* – Galeria „La gard”, Parcul de Cultură Copou

● **Ora 19, Sala Mare:** *Pisica verde*, de Elise Wilk

Spectacol nominalizat la Premiile UNITER pentru Regie – Bobi Pricop (2016)

Distribuția: Dragoș Maftă (Dani), Ioana Corban (Bianca), Alex Iurașcu (Boogie), George Cocos (Robert), Carmen Mihalache (Roxana), Camelia Dilbea (Flori)

Regia: Bobi Pricop, scenografia: Irina Moscu

Lansare *Carte cu pisica verde* (volum coordonat de Oltița Cîntec)

Joi, 6 octombrie

● **Ora 10 și 11.30, Sala Mică:** Rodrigue Barbe, Canada, Republica

Cetrafricană – *Lissoro*, poveste africană

Un spectacol de și cu Rodrigue Homero Saturnin Barbe (în limba franceză)

● **Ora 17, librăria Cărturești:** spectacol-lectură, *Edgar cel cu paiete*, de Simon Boulerice (Canada)

● **Ora 18, aer liber:** Teatrul Municipal „Matei Vișniec” din Suceava, *Cărțile*, de Horia Gârbea

Distribuția: Cosmin Panaite (Florin Lăzărescu), Bogdan Cantăuz (Administratorul), Diana Lazăr (Doamna Caranfil), Bogdan Amurăriței (Domnul Caranfil), Clara Popadiuc (Doamna Ionescu), Cristina Florea (Doamna Popescu), copilul Andrei Catrici (Andrei Popescu), Liviu Rusu

(Soferul), cățelușă Botic (Animal de curte). Un spectacol de Octavian Jighirgiu

● **Ora 18, Sala Mică:** Odradek/Cie Pupella Nogues/Centre de Création et de Développement pour les Arts de la Marionnette, Franța, *Start!* (Partener: Institutul Cultural Francez din Iași)

● **Ora 19, Sala Mare:** Teatrul „Aureliu Manea”, Turda, *Vertij*
Distribuție: Vava Ștefănescu, Andrea Gavrilu, Alexandra Dușa, Flavia Giurgiu, Raluca Radu, voce: Marcel Iureș

Regia: Mihai Măniuțiu, scenografia: Adrian Damian, coregrafia: Vava Ștefănescu și Andrea Gavrilu, muzică originală și remixuri: Șerban Ursachi, video proiecție: Cristian Pascariu, light-design: Lucian Moga

● **Ora 20.15, esplanada teatrului:** spectacol de *videomapping și lasere* (realizator videoartist Andrei Cozlac); *live streaming*

Vineri, 7 octombrie

● **Ora 10, Sala Mică:** El Retrete de Dorian Gray, Spania, cabaret
Un spectacol de și cu Ezra Moreno, Marcos PTT Carballido

● **Ora 12, Sala Mică:** spectacol-lectură, *Ceas de seară într-o toamnă târzie*, de Friedrich Dürrenmatt

● **Ora 13, Sala Mică:** Dezbateri: *Traducerea pentru teatru, între literar și scenic*

● **Ora 18, aer liber:** Teatrul Municipal „Matei Vișniec” din Suceava, *Cărțile*, de Horia Gârbea

● **Ora 17, Cărturești Palas:** spectacol-lectură, *Peștii dorm?*, de Jens Raschke

● **Ora 19, Sala Mare:** Teatrul Național „Radu Stanca” din Sibiu, *Bizoni. Fabulă urbană #2* de Pau Miro

Distribuția: Vlad Birzanu/Cristian Timbuș (Fratele cel mic), Iustinian Turcu (Fratele mijlociu), Ali Deac (Fratele cel mare), Cendana Trifan/Maria Soilică (Sora), Ioan Paraschiv (Tata), Raluca Iani (Mama), Dana Maria Lăzărescu (O prostituată). Cu participarea actorilor din *Girafă. Fabula urbană #1*: Mariana Mihu, Marius Turdeanu, Adrian Matic, Ioan Alexandru Savu

Regia, adaptarea, spațiu sonor: Radu Afrim, scenografia: Dragoș Buhagiar, coregrafia: Andrea Gavrilu, traducere: Luminița Voină-Răuț

Arta ca experiență a prezentului

Oltița Cîntec, director artistic al Teatrului „Lucașfăruș”

Etichetat „Festival European” de către Asociația Festivalurilor Europene cu sediul la Bruxelles, o însemnată certificare continentală a calității sale, FITPTI a ajuns în 2016 la ediția cu numărul IX, împlinindu-și menirea, adunând comunitatea într-o sărbătoare a artelor spectacolului, fiind un element de coeziune, un nod într-o importantă rețea internațională.

Anul acesta ne preocupăm de „neliniștile prezentului”, de anxietățile și panicile cărora trebuie să le facem față la nivel individual și social: insecuritate, discriminare, atentate, migranți, război, Alzheimer, autism, violență, singurătate, izolare etc. Nu va fi o ediție sumbră, departe de noi gândul de a suplimenta tensiunile zilei. Programul se va

concentra pe evenimente de arte spectacolului care reflectă mediat artistic spaimele contemporane, nu puține, din păcate, care propun forme de artă ca experiențe ale prezentului.

FITPTI e un festival de arte ale spectacolului divers, complex, nu unul de nișă, ci unul care înțelege tinerețea ca stare de spirit, ca atitudine, ca deschidere spre cultură și inovație, având în vedere categorii de public foarte diverse, de la preșcolari la tineri, adulți și seniori. Programul înscrie nu numai spectacole de teatru sau dans, ci și spectacole-lectură, întâlniri cu artiști, discuții, dezbateri, lansări de carte, expoziții, filme documentare, în așa fel încât toată lumea să aibă de unde și ce alege. Peste 400 de artiști din 17 țări (Austria, Belgia, Bulgaria, Canada, Danemarca, Elveția, Franța, Germania, Italia, Letonia, Olanda, Polonia, Portugalia, Republica Centrafricană, România, Spania, Ucraina) își prezintă creațiile la Iași, unii pentru prima dată în România, cu propuneri de top, multe în premieră pentru țara noastră, transformând artele spectacolului în catalizator de emoție. Produse de echipă, teatrul și FITPTI vă invită să ne învingem neliniștile împreună.

● **Ora 20, spectacol în aer liber:** Teatrul Bis, Sibiu
Cu: Andrada Grosu, Aneea Opriș, Claudiu Fălămaș
Scenariu: Flaviu Suhastru, regia: Bogdan Sărățean

Sâmbătă, 8 octombrie

● **Ora 10, Sala Mică:** El Retrete de Dorian Gray, Spania, cabaret

● **Ora 11.30, Sala Mare:** Teatrul Gong, Sibiu, *Alice*
Text de Yann Verburgh după Lewis Carroll

Distribuția: Anton Balint, Paul Bondane, Barbara Crișan, Cristina Drăghici, Charlie Fălămaș, Mihaela Grigoraș, Iustinian Turcu
Regia: Eugen Jebeleanu, scenografia: Velica Panduru, muzica: Alex Halka, video: Coralie de Gonzaga, Silviu Naicu

● **Ora 17, aer liber:** AUĂLEU, Timișoara, *Huooooo!!!*
Text și înscenare: Ovidiu Mihăiță
Acționează: Marian Pîrvulescu, Christine Cizmaș

● **Ora 18, aer liber:** Teatrul din valize, Polonia, *Satyriada*
Scenariul și regia: Łukasz Jędrzejczak, Anna Jędrzejczak
Distribuția: Łukasz Jędrzejczak, Anna Jędrzejczak, Hubert Żórawski

● **Ora 19, Sala Mare:** Teatrul Național „Radu Stanca” din Sibiu, *20 noiembrie*, de Lars Noren
Un spectacol de Eugen Jebeleanu. Cu Ali Deac
Traducerea: Eugen Jebeleanu și Ali Deac, consultant scenografie: Velica Panduru, video design: Andrei Cozlac, asistent regie: Maria C. Popovici

● **Ora 20.30, Sala Mică:** Uneteatrul, București, *Sunset Limited*, de Cormac McCarthy
Spectacol nominalizat la Premiile UNITER, categoria Cel mai bun spectacol.
Distribuția: Serban Pavlu (White), Richard Bovnoczki (Black)
Regia: Andrei și Andreea Grosu, scenografia: Vladimir Turturica, traducerea: Ioana Pelehatăi

Duminică, 9 octombrie

● **Ora 10, Sala Mică:** Teatrul din valize, Polonia, *Show cu baloane*
Regia: Lukasz Jędrzejczak
Cu: Anna Jędrzejczak, Lukasz Jędrzejczak

● **Ora 11.30, Sala Mare:** Teatrul Tândărică din București, *Omul de zăpadă care voia să întâlnească soarele*, de Matei Vișniec
Regia: Ioan Brancu, scenografia:

Marian Sandu, proiecție video: Marin Fagu, muzica: Cari Tibor
Distribuția: Ioan Brancu, Liliana Gavrilăscu, Mariana Zaharia, Robert Trifan, Leonard Dodan

● **Ora 17, aer liber:** AUĂLEU, Timișoara, *Huooooo!!!*

● **Ora 18, Palas Mall:** Teatrul din valize, Polonia, *Show cu baloane*

● **Ora 18, Sala Mică:** lansare de carte, *Dramaturgi francezi*, de Ștefan Oprea și Anca Maria Rusu

● **Ora 19, Sala Mare:** Centrul Cultural „Nicolae Bălcescu” din București, *Aglaja*, după Aglaja Veterany
Distribuția: Alina Petrică (Aglaja), Anca Florescu (Mama), Adrian Ciobanu (Tata), Olimpiu Blaj (Mătușa), Alexandru-Lucian Aron (Willisacker, Frau Hitz, Moartea), Ștefan Lupu (Costel, Pepita)

Concept și coregrafie: Ștefan Lupu, dramatizare: Alina Petrică, sound design: Mihai Dobre, set design: Adeline Bădescu și Elena Dobândă, costume: Cristina Milea și Elena Gheorghe, graphic design: Bogdan Domșa, video editing: Waradu Luin, D.O.P.: Marius Mihordescu, concept makeup: Diana Ionescu

● **Ora 20, Teatru Fix:** REACTOR și Váróterem Projekt, Cluj, *Dispariția*
Distribuția: Carina Bunea, Alexandra Caras, Cătălin Filip, Alina Mișoc, Endre Racz, Tímea Udvari
Regia: Leta Popescu, dramaturgia: Alexa Băcanu, sunet și lumini: Doru Mihai Talos

Luni, 10 octombrie

● **Ora 9.30, Sala Mică:** Teatrul Prova și Teatrul La Baraca, Italia, *Duet. Dialoguri muzicale între mișcare și sunet*
Un spectacol de și cu Chiara Carrara și Andrea Rodegher (Il Teatro Prova)
Regia: Chiara Carrara și Andrea Rodegher (Il Teatro Prova)

● **Ora 11.30, Sala Mică:** Teatrul Gulliver, Galați, *Călătorie spre centrul pământului*, după Jules Verne

● **Ora 12, sala Studio UAGE:** *Eugenio Barba. Tăra în care copacii zboară* (proiecție de film documentar)
Regia: Jacopo Quadri, Davide Barletti (2015)

● **Ora 18, Palas Mall:** Teatrul Prova și Teatrul La Baraca, Italia, *Duet. Dialoguri muzicale între mișcare și sunet*

● **Ora 19, Sala Mare:** Teatrul Național Timișoara, *Hamlet*, de W. Shakespeare, tradus și remixat de Peca Ștefan. Cu soliștii formației SUBCARPAȚI

Distribuția: Matei Chioariu, Ion Rizea, Claudia Ieremia, Marius Andrei Alexe, Doru Iosif, Victor Manovici, Cristina König, Flavius Retea, Cătălin Ursu, Bogdan Spiridon, Adrian Jivan, Florin Ruicu, Constantin Tovarnițchi, Raul Bastean, Valentin Popescu, Benone Viziteu, Romeo Ioan, Claudiu Dogaru, Ionuț Iova, Marius Lupoi

Muzica: SUBCARPAȚI, scenografia: Iuliana Vilsan, sound design: Ioan Uțu Pascu & Sebastian Hamburgher, video: KOTKIvisuals

Un spectacol de Ada Lupu Hasvater

● **Ora 20, sala Teatru FIX:** Asociația UMA ED ROMÂNIA, *Refracție*

Ideea acestui proiect colectiv a pornit de la volumul *Mâini cuminiți. Copilul meu autist*, semnat de Ana Dragu.

Autori: Nicoleta Lefter, Silvia Călin, Velica Panduru, Mihai Păcurar, George D. Stănculescu

Credite artistice: Nicoleta Lefter, Silvia Călin, Velica Panduru, Mihai Păcurar, George D. Stănculescu, Adi Bulboaca, performer: Nicoleta Lefter, Silvia Calin, Andrei Ostrowski, echipa de documentare și creație: Nicoleta Lefter – actriță, Silvia Calin – coregraf, Velica Panduru – scenograf și light design, George D. Stănculescu – compozitor, Mihai Păcurar – artist video, Adi Bulboacă – fotograf și artist video, Ruxandra Bunea – psiholog, Andrei Ostrowski – elev. Spectacol urmat de discuții cu psihologi și echipa de proiect

Mărti, 11 octombrie

● **Ora 9.30, ora 11, Sala Mică:** Compania Trule, Portugalia, *Păpușile din viața mea*
Un spectacol de și cu Manuel Costa Dias

● **Ora 11, Sala Mare:** AnimArt Cluj: *Crăiasa zăpezii*, după H.Ch. Andersen
Distribuția: Enik Takács, Leonard Viziteu, Dana Bonțidean
Regia: Dana Bonțidean, scenografia: Sandu Marian

● **Ora 12, Sala Studio UAGE:** *Alvis Hermanis, Mai mult decât viață* (proiecție de film documentar – premieră în România)
Scenariul: Gints Grūbe, imaginea Andrejs Rudzāts; Muzica: Jēkabs Nīmanis, sunet: Normunds Kļaviņš, Jānis Zanerībs, producător Inese Boka-Grūbe. Mistrus Media (2010)

În liniștea neliniștii

Ioan Holban, directorul Teatrului „Lucaefărul”

Nu se putea o temă mai actuală pentru ediția Festivalului Internațional de Teatru pentru Publicul Tânăr din acest an decât aceea a neliniștilor. Spectacolele din festival vorbesc, toate, despre neliniște, iar aceasta este totdeauna proiectivă, în angoasa prezentului și în frica de viitor. Iată, *Bizoni. Fabulă urbană #2* e o explorare a suferinței unei umanități care se surpă, *Aglaja* este o sumă de stări, sentimente, frici, speranțe și angoase pe sufletul unui artist, *Start!* ne vorbește despre neliniștile călătoriei în propria memorie (*partir c'est mourir un peu*, nu-i așa?), *20 Noiembrie* este despre raportul mereu interșanșabil între victimă și călău, terorism, imigranți, neliniști globale, El Retrete ne întrebă ce se poate întâmpla când se sparge ecranul protector al magiei, *Vertij* fixează efectele scurgerii elanului vital, epuizarea lui și pierderea conștiinței de sine, *Hamlet* adună toate neliniștile din celebra întrebare „a fi sau a nu fi?”, *Alice* povestește neliniștile copilului când părăsește vârsta de aur etc. Un singur personaj pare a se salva din neliniștea sa: *Om de zăpadă care vrea să întâlnească soarele*, al lui Matei Vișniec. Mă hotărâsem să fac o glumă, nu prea reușită totuși, spunând despre mine insumi că „sunt tânăr și neliniștit”, după cum zice titlul unui serial de televiziune. M-am repliat repede după ce voi fi aflat că unul din actorii filmului, Howard Dell, e foarte tânăr și foarte neliniștit pentru că, după ce a fost depistat cu două boli rare de ficat și i s-au dat doar trei luni de viață, a vândut tot, a plecat în jurul lumii „să caute un leac”, l-a găsit (un ficat nou adică) și s-a întors în muzică, film, sport, de unde tocmai plecase, în neliniște și angoasă, pentru totdeauna. *À bon entendeur, salut!*

● **Ora 19, Sala Mare:** Compania Replika, București, *Amintiri din epoca de școală*, de Mihaela Michailov
Distribuția: Katia Pascariu și Alexandru Potocean

Regia: Radu Apostol, scenografia: Maria Mandea, coregrafia: Paul Dunca, muzica: Jak Neumann, foto: Vlad A. Arghir

● **Ora 20, Casa de Cultură a Studenților Iași:** Teatrul Național București, *O întâmplare ciudată cu un câine la miezul nopții*, după un roman de Mark Haddon

Distribuția: Ciprian Nicula, Emilian Oprea, Carmen Ungureanu, Ana Ciontea, Rodica Ionescu
Regia: Bobi Pricop, scenografia: Adrian Damian, costume: Liliana Cenean, muzica: Alexei Turcan, video: Dan Adrian Ionescu, Mizdan, lighting design: Andrei Florea, adaptarea: Simon Stephens, traducerea: Andrei Marinescu

Miercuri, 12 octombrie

● **Ora 9.30, Sala Mică:** Poppentheater Jacobus Wieman, Olanda, *Povestea a trei cutiuțe*
Un spectacol de și cu Koos Wieman

● **Ora 11, Sala Mare:** Teatrul Colibri, Craiova, *Fata babei și fata moșneagului*
Distribuție: Oana Stancu, Alis Ianoș, Rodica Prisăcaru, Ionica Dobrescu, Mugur Prisăcaru, Adriana Ioncu, Daniel Mirea

Regizor artistic: Todor Valov (Bulgaria), adaptare: Valentin Dobrescu, scenografie: Stefka Kyuvlieva (Bulgaria), coloana sonoră: Alin Macovei-Moraru

● **Ora 12, Sala Studio UAGE:** *Thomas Ostermeier. Teatrul care nu ne mai ajunge* (proiecție film documentar – premieră în România)

Regia: Jérémie Cuvillier
Lansare de carte: Thomas Ostermeier, *Teatrul și frica*, 2016

● **Ora 17, lansare de carte:** *Regia românească, de la act de interpretare la practici colaborative* (coord. Olțița Cîntec)

● **Ora 18, Sala Mică:** Teatrul Ariel Tg. Mureș, *Respirații*, de Duncan Mcmillan
Un spectacol de: Radu-Alexandru Nica
Distribuția: Raisa Ané (Ea), Andi Gherghe (El)
Traducere: Mircea Sorin Rusu

● **Ora 18, Palas Mall:** Poppentheater Jacobus Wieman, Olanda, *Povestea a trei cutiuțe*
Un spectacol de și cu Koos Wieman

● **Ora 19, Sala Mare:** *FREAK SHOW*, cu Florin Piersic Jr.

● **Ora 20.30, esplanada teatrului:** spectacol de *videomapping și lasere* (realizator videoartist Andrei Cozlac)

Scrisoare către domnul Auster

Cartea *Sunset Park* (traducere din limba engleză de Daniela Rogobete) a fost publicată la Editura Polirom în 2012.

Culegătorul de harfe

Andrei Crăciun

Stimate domnule Auster, vă scriu de foarte departe, din Europa de Est. V-o spun deschis, nu sunt eu omul care să se ascundă după textualitate: nu am fost unul dintre marii dumneavoastră admiratori.

Era o vreme – e un deceniu trecut de atunci – când erați foarte la modă, dacă îmi permiteți acest adevăr, printre tinerii mei prieteni, cu toții studenți în științe umaniste. Se pretindeau culți, se pretindeau rafinați, aveau – invariabil – doi mari scriitori americani preferați: pe dumneavoastră și pe domnul Philip Roth. Chiar vă pasișau cu nerușinare, în micile lor încercări eseistice. Mă dezgustau. Fiecare se credea Auster și nici unul nu era, sunt sigur că ați tot auzit această realitate, care la noi a ajuns și vers

de poem postmodern. Da, domnule Auster, vă ocoleam exact din acest considerent: erați prea popular. Nu puteam să îndur încă un scriitor de succes la mine în bibliotecă – și v-aș ruga să mă înțelegeți: eram un poet abia publicat și, totuși, deja ratat. Succesul altora mă indispuinea. Făceam și un foarte ieftin joc de cuvinte: vă găseam prea auster în metaforă și am să vă rog să luați în considerare că, la noi, auster înseamnă sărac. Eram, vedeți bine, un tâmpit. Nu știam nimic despre *Trilogia New Yorkului* și nici nu voiam să știu.

Acesta este contextul în care mi-a parvenit o carte scrisă de domnia voastră. Nu era una dintre cele mai faimoase, fără să fie mai puțin însemnată. Era cartea *Leviathan*.

Am citit-o fără să mă încânt. Dar am citit-o în regim de urgență, din rațiuni foarte sentimentale. Mi-a fost dăruită, așa că v-am elogiât în fals ca un nebun. Ani de zile am trăit cu această rușine și mă bucur că am ocazia să mă mărturisesc.

Vedeți dumneavoastră, cartea mi-a fost dăruită de o tânără (eu aveam 22-23 de ani, iar ea era încă mai tânără decât mine). Știți, desigur, ce înseamnă o asemenea stare a faptelor.

Aflați că am avut cu această domnișoară îndelungi întrevederi în parcuri și în grădini publice, ne-am sărutat pe terase și în restaurante modeste, potrivite statutului nostru de studenți din Răsărit. Nu am făcut niciodată dragoste, iar aceasta este una dintre cele mai complexe întâmplări ale studenților mele. Totul a fost atât de frumos și de pur, încât iubirea nu ar fi făcut decât să mutilizeze această pagină de viață. Resimt o melancolie foarte tândră când îmi amintesc istoria aceasta veche.

M-a iubit? Poate că m-a iubit cu o înțelepciune la care doar femeile

pot uneori ajunge. De ce nu s-a împlinit dragostea noastră? Dar cine spune că nu s-a împlinit? De ce o despărțire înainte nu poate fi cel mai frumos sfârșit pentru o poveste de amor?

Mi-am amintit toate acestea pentru că de curând m-am reîntâlnit cu domnia voastră și nu aveam cum să nu-mi amintesc. Am început să citească *Sunset Park* aparent fără nici un motiv. Să spunem că am simțit totuși o chemare.

Și m-am simțit foarte apropiat, m-am simțit frate cu Miles Heller, un bărbat încă tânăr, pe care l-ați lăsat la o răscruce fotografiind obiecte abandonate. Și m-am emoționat de dragostea sa pentru baseball și am înțeles foarte bine ce scrieți când scrieți despre regrete până la sfârșitul zilelor.

Și nici nu știu cum să vă spun, domnule Auster, că nu mai știu nimic despre iubita mea de acum un deceniu. A murit? E bine? Poartă inel? S-a măritat? Are copii? E fericită? Mai cântă câteodată karaoke? Nu știu și nu voi afla niciodată – și ce dacă?

Am citit *Sunset Park* încărcat cu

toată această melancolie, îmbogățit de acest adevăr revelat: iubirile care nu se împlinesc nu au cum să nu fie pentru totdeauna.

Domnule Auster, adevărul este că m-am convertit. Nu mai sunteți de mult la modă în lumea mea, iar asta de asemenea e bine – doar fanaticii rezistă pe baricade și vă țin de iocană.

Da, m-am convertit abia acum la austerism, gata!, sunt omul dumneavoastră; și mai aflați că abia cu ultimele cuvinte din *Sunset Park* m-ați convins, abia cu prezentul, *clipa de față, această clipă trecătoare, în prezentul care este aici și apoi dispare, prezentul care dispare pentru totdeauna*.

De aceea vă scriu: pentru că în prezent, în prezentul care tocmai a dispărut din nou pentru totdeauna, m-am îndrăgostit, din nou, ca un tânăr, de o carte – m-am îndrăgostit de *Sunset Park*. Când am închis-o, mi-a apărut chipul acelei foarte vechi iubiri, și am zâmbit fără frică, cum e bine să zâmbim trecutului dispărut pentru totdeauna.

Și de aceea...

Ce vindem Afară

1.

Aud destul de des – în special de la cei care n-au nimic de vânzare – păreri prezentate cu aer de expert despre „ce se vinde“ sau „ce-ar merge“ în Occident. Și că artiștii care au reușit să scoată ceva „pe piață“, „Afară“, musai s-au ghidat după niște reguli simple, știute de toată lumea.

De exemplu, nu puțini cred că poveștile despre comunism prind acolo precum pâinea caldă. Cumva vesticii sunt niște naivi care n-au altă treabă decât să cadă în limbă după ce s-a întâmplat la noi în vremea lui Ceaușescu. Iar dacă nu-s interesați de trecutul comunist, atunci s-ar părea că au o plăcere deosebită să tragă cu ochiul la prezentul nostru mizabil. Dacă le-arătăm tomberoane de gunoi, peturi pe câmp, blocuri cutii-de-chibrituri, brute care-și bat nevestele, copii legați cu lanțul de pat – mă rog, chestii de astea, atunci vom avea succes. Asta când vine vorba de România. Altfel, dacă vorbim în general, occidentalii apreciază în special poveștile legate de minorități, de traficul de persoane, de violență etc.

O tânără jurnalistă de culoare, din tată congolez și mamă săsoaică, orfană, discriminată pe motive religioase, lesbiană, ușor disabilitată fizic, nefumătoare agresată, hărțuită sexual la serviciu, membră a asociațiilor „Salvați bufnița argintie“ și „S.O.S. Ozonul în pericol“, navetistă dintr-un sat românesc într-un oraș de provincie, care a trecut prin ororile comunismului și se zbate să supraviețuiască constrângerilor exercitate de actualul capitalism sălbatic – cam așa ar arăta, chipurile, portretul-robot al unui personaj care (odată traspus într-o carte sau într-un film) ar rade o căruță de premii și i-ar aduce artistului român recunoașterea internațională. E-o rețetă simplă, ce mare brânză?, oricine ar putea-o aplica dacă ar avea timp, condiții și – „lasă că știm noi“ – pilele de rigoare. Asta dacă ar fi să se ia cineva după clișeele care – se zice – stărnesc interesul criticilor și compasiunea publicului din Occident.

În realitate, cred că nici un artist nu-și poate gândi cartea sau filmul pornind de la ele, la fel de bine cum nici Occidentul nu

Întâmplări și personaje

Florin Lăzărescu

reacționează pavlovian la ele. Eu cred că ecuația e mai simplă: dacă cineva are musai de spus o poveste onestă, autentică, despre orice, și o face cu talent, atunci cu siguranță își va găsi câteva urechi, în România sau aiurea prin lume, care s-o asculte. Restul, pentru a capta mai multe urechi, e o treabă de marketing.

2.

Sigur-sigur nu sunt, dar tind să cred că asta ni se trage de pe vremea comunismului, de când – cel puțin noi, copiii – cădeam în limbă pentru orice jucărioară de plastic care purta inscripția „made in“ (citit cum se scrie). Aproape că nici nu conta ce țară străină urmează după acest „made in“, însemnul garanta fără nici un dubiu o calitate care în nici un caz nu putea fi obținută în România. Și pe cei mai mari – țin minte – îi vedeam destul de des manifestându-și admirația pentru orice lucru neromânesc și neîncrederea absolută, din start, pentru tot ceea

ce „se face“ la noi. Iar astăzi neîncrederea în ceea ce producem, în ceea ce reprezentăm ca nație, mi se pare că e adevărul nostru brand de țară.

Și am ca exemplu la îndemână „noul val“ din cinematografia românească. Nu-i doar o impresie de-a mea – în ultimii ani filmul e printre cele mai vizibile lucruri bune făcute de români. Poate n-o fi „valul“ atât de genial pe cât se spune, cert e că-i – și insist – un lucru bun, incontestabil pentru orice om cu capul pe umeri. Nu și pentru unii români.

Și mă refer aici, în primul rând, chiar la cinefili împătimiti pe care i-am auzit cu urechile mele că „nu mă pot uita la mizeriile/mizerabilismeale astea românești“. Ce să mai spun de vocea publicului larg?

Cum știam că toți regizorii români care au avut succes peste graniță „și-au luat-o caldă“ de la mare parte din publicul românesc, chiar am urmărit reacțiile cu atenție, imediat după ce vin

premiile din străinătate. Pe lângă felicitări firave, apar imediat observațiile românilor adevărați. Am pescuit mai multe comentarii de pe net, dar e suficient să reiau doar unul, care sintetizează un mod tipic de gândire: „Băi,ăștia câștigă criticându-ne pe noi! Se miră Europa și lumea toată de ce se întâmplă aici și pentru asta primesc premii, nu că ar fi ei așa mari... Lăsați-o naibii de treabă, artiștii lui pește! Nu ne mai «picțați» ca pe ultimii oameni din lume! Nu vă mai bateți joc de noi, că or să creadă toți că asta-i țara dezmațului, a hoției și a criminalității! Să vă stea premiile în gât că ne-ați terfelit, ne-ați făcut albie de porci ca să rămână ăia de-afară cu gura căscată și să vă premieze. Mâncați din hoitul țării, nehaliților!“.

Mă întreb și eu: o avea vreoa vină „pictorul“ pentru „peisajul“ pe care îl are zilnic în fața ochilor, trăind în România? Unde-s faptele alea frumoase ale românilor pe care să le „picteze“ regizorii noștri și să „dea pe spate“ restul lumii? Nu-i cumva o mare performanță să obții măcar un *lucru bun* (dacă nu frumos, genial, după gusturile unora) din toată urâciunea „made in Romania“?

Vaccinuri și strategii

Te apucă râsu'-plânsu' când auzi cum se plâng autoritățile de criza demografică. Vai, românii nu mai fac copii, ce ne facem, ce se alege de viitorul țării? Ai zice că acolo, în administrația statului, stau la pândă mii de funcționari care abia așteaptă să apară turme de nou-născuți, ca să le ia în grijă, să le pregătească un viitor luminos. Iar în alte birouri alte mii de funcționari clocesc politici de creștere a natalității și programe de sănătate publică pentru copiii care s-au născut deja.

În realitate, dincolo de palavre – fiindcă palavrele din proiecte și strategii nu costă nimic –, statul român are exact creșterea demografică pe care o merită. Fiindcă, în afară de părinți, nimănui nu-i pasă de copiii care se nasc în România. Nimănui nu-i pasă de condițiile în care se nasc, de maternitățile mizere în care se investesc zeci de milioane de euro și apoi nu se știe unde au dispărut banii, de spitalele pediatrie dărăpănate și prost dotate (tot cu investiții de milioane de euro, care n-au folosit la nimic). La noi, în spitale, doar infecțiile nosocomiale se oferă gratuit.

Acum s-a iscat un ditamai scandalul din pricina unei epidemii de rujeolă nemaîntâlnite de decenii. S-au căutat vinovați oriunde: printre militanții antivaccin, printre migranții care nu-și duc copiii la vaccinat, printre părinții iresponsabili și delăsători. Doar așa, în surdină, s-a mai pomenit și de lipsa vaccinului, de neputința Ministerului Sănătății de a asigura dozele necesare pentru imunizare.

Însă tocmai aici e marea problemă, nu la maniacii antivaccin (nu că n-ar avea și ei o parte din vină) și nici la migranții români, fără de care țara asta de hârtoage

și talk-show ar putrezi în sărăcie. Am aflat recent că la vârsta de două luni bebelușii trebuie imuniizați cu un așa-numit vaccin hexavalent – adică împotriva tetanosului, difteriei, hepatitei B și a încă trei boli infecțioase. Vaccinul respectiv trebuie repetat la patru luni, la șase luni și la un an. El este oferit gratuit medicilor de familie pentru imunizarea copiilor, iar statul român se ocupă de achiziționarea lui. Prin urmare, așa cum e de așteptat de la un sistem birocratic atât de generos cu vorbele și hârtiile, dar altfel sistematic incompetent, vaccinul hexavalent lipsește de aproape un an.

Românii e deștepți

Radu Pavel Gheo

Sigur, părinții – cum am zis, singurii cărora le pasă cu adevărat de copiii „țării” – își pot cumpăra singuri vaccinul hexavalent „gratuit”, doar că e foarte greu de găsit și trebuie transportat în condiții speciale, la temperaturi de 2-8 grade Celsius. Nu-i nici ieftin: în jur de 280 de lei doza.

Adică peste o mie de lei pentru ciclul complet de imunizare. Nu-i mult pentru un vaccin asigurat gratuit de acest stat generos cu copiii.

La fel stau lucrurile și cu vaccinul antirujeolic (de fapt ROR – împotriva rujeolei, oreionului și rubeolei). Pe hârtie este oferit gratuit de stat, dar de obicei lipsește. Dacă doresc și îl găsesc, părinții îl pot cumpăra singuri: costă un pic peste 300 de lei. La un calcul simplu, doar vaccinurile astea pot epuiza venitul mediu pe o lună al unui părinte.

S-ar putea spune că sunt cazuri izolate, accidente, întâmplări. Strategiile sunt ceva „macro”, iau în calcul întreaga populație de viitori bebeluși ai României. Când lucrezi la un asemenea nivel, ce mai contează trei-patru copilași morți de rujeolă? Păi, mor atâția copii în accidente! Sau din pricina infecțiilor din spitale. Mor copii peste tot, să n-o luăm chiar în tragic. Importantă e strategia.

Și mă mai gândesc că, poate, atunci când strategiile acelea vor fi încheiate pe hârtie, iar hârtiile vor fi îndosariate și arhivate, înalții noștri funcționari o să își vâre organul reproducător în ele, fertilizându-le viguros, birocratic. E singurul mod în care vor reuși să sporească vreodată natalitatea României. Din păcate, cu copii de hârtie, care vor ajunge și ei înalți funcționari.

Începutul sfârșitului pentru actuala garnitură politică

Dacă pierdem alegerile, scapă cine poate, le zicea Ponta la un moment dat colegilor săi de partid, într-un mesaj de îmbărbătare. Grele timpuri, chiar nesuferite. Complicat să ajungi într-o funcție mare și să stai tot timpul cu gilotina deasupra capului. Cum să accepți faptul că niște procurori te cheamă să dai cu subsemnatul când tu te învârți în cercuri înalte, ai bani cu nemiluita fără să-i meriți și toată lumea e la picioarele tale? Adică tu, om puternic, să te împiedici de un ciot? Dar cine o mai fi inventat și DNA-ul ăsta?

Vagonul cu vorbe

Florin Ghețu

Mesajul e la fel de actual ca în urmă cu câțiva ani, iar unii lideri politici vor doar să mai iasă o tură, pentru a se pune la adăpost de tăvălugul Justiției. Singurul lor obiectiv e să prindă un loc pe liste, cât mai în față, pentru că un post de senator sau deputat le poate asigura imunitate. Adică libertate măcar câțiva ani.

Mai toți liderii de partide au probleme mari cu Justiția. Dacă ar putea, acești oameni ar desființa DNA și mâine, dar nu pot să facă una ca asta, pentru că deranjul ar fi prea mare. Însă ei chiar speră că va veni și vremea când toate vor fi ca înainte, adică

nimeni nu-i va întreba de spăgi, de contractele cu statul sau de funcțiile pe care le împart pe sub masă.

Ruptura între partidele actuale și alegători e profundă. Nu prea mai ai ce reforma, nu mai ai cu cine face reforma. Cancerul e generalizat. Ar însemna ca toți liderii politici de la partidele consacrate să facă pasul înapoi, iar în locul lor să vină o nouă garnitură politică. Greu să renunți la funcții și să te retragi, dacă nu la casa de vacanță, măcar în linia a doua, când știi că mărimea borcanului de miere e proporțională cu greutatea postului pe care îl ocupi.

Uitați-vă cum arată scena politică. Vai și amar, iar lucrurile în loc să se miște mai rău se încurcă. Ne tot întrebăm de ce partidele nu se deschid către electorat, iar în același timp partidele se miră că alegătorii întorc spatele politicii.

La cum arată acum partidele, nu vă așteptați la o campanie electorală sănătoasă, în urma căreia să poți discerne. Vor fi doar fumigene, un cor strident în care intră și televiziunile arondate.

Culmea, povestea cu punerea sub acuzare a lui Vasile Blaga ar putea limpezi lucrurile în tabăra liberală. Nu ne putem pronunța asupra acuzațiilor privind banii negri din campaniile electorale, deși intuim mai toți că partidele lucrează cu astfel de metode. Însă atitudinea lui Blaga, care a demisionat în secunda doi din fruntea PNL, taman într-un moment important pentru partid, e de remarcat,

deși până la urmă asta ar trebui să reprezinte normalitatea.

Blaga era un bun organizator la PNL, dar nu și un lider politic vizionar. Bulldogul performa doar când partidul din care făcea parte avea locomotivă. La fel s-a întâmplat în fostul PDL în era Traian Băsescu, la fel de bine a mers și cu neamțul de la Sibiu ajuns între timp președinte. Întrebarea e dacă PNL va ști să profite de acest moment dificil. Din primele poziționări în interiorul partidului se pare că nu. Pe de o parte, vechii liberali vor să aibă întreaga putere în partid, în timp ce foștii democrat-liberali au dat sfoară în țară pentru a se aduna separat, astfel încât să stabilească copreședintele portocaliu al PNL. Nimeni n-a vorbit de o strategie mai amplă, cum nimeni n-a cerut aducerea unei figuri proaspete la vârful PNL,

secondată eventual de doi politicieni fără pete, câte unul din fiecare tabără.

Cazul Blaga pică prost celorlalte partide parlamentare. PSD îl are pe Dragnea condamnat cu suspendare în Dosarul Referendumului, PMP e condus de Traian Băsescu, tot mai încolțit în ultima vreme de același DNA, în timp ce Călin Popescu-Tăriceanu are și el probleme cu procurorii anticorupție. Punerea sub acuzare a lui Blaga dezumflă însă scenariul că oamenii PNL sunt ocoliți de DNA, în timp ce liderii PSD, ALDE și PMP ar fi prizonieri de dimineață până seară.

S-a dezumflat și povestea cu autodenunțul lui Sebastian Ghiță în cazul plagiatului Laurei Codruța Kovesi. Chiar dacă șefa DNA ar pleca, dacă se va confirma plagiatul, e greu de crezut că nu se găsește un alt procuror care să continue bătălia anticorupție cu aceeași intensitate. Statul pare că s-a întărit suficient și nu va accepta schimbarea macazului doar prin plecarea unui om de la vârful unei instituții.

Au mai existat momente tensionate când, după condamnări-bombă, unii au încercat, prin diverse metode, să rețeze elanul Justiției.

Posibil ca drumul să fie lung și să avem o clasă politică nouă abia în urma alegerilor din 2020. E abia începutul.

Rockin' by myself

Dumitru Ungureanu

Călător pe drumuri grele

Acum câteva săptămâni, John Mayall și formația sa urmau să cânte la unul dintre nenumăratele festivaluri din SUA, unde a fi prezent e o chestiune de bani înainte să fie una de prestigiu. Chitaristul Rocky Athas, care făcea parte din grup de peste șapte ani, profitase de zilele libere de dinaintea spectacolului ca să-și vadă familia, în Dallas. N-a putut să revină la timp pentru concert, din cauza furtunilor texane ce-au împiedicat decolarea avioanelor. Obligat să cânte în formulă de trio, fără chitarist pentru prima dată în lunga lui carieră, John Mayall a descoperit, nu fără uimire, noi posibilități de exprimare artistică. Întâmplarea i-a dat impulsul să-l concedieze pe Athas, nu fără a-l gratula cu vorbele „one of the nicest and most talented guys I've known and the best in his field!”. Nu știu dacă Rocky și-a revenit din șoc; știu doar că i-a plăcut ce i-am scris drept comentariu la relatarea făcută de el pe Facebook, anume că, după Clapton, Peter Green, Mick Taylor, Coco Montoya, Walter Trout și alți chitariști care l-au însoțit pe Mayall pe drumul unei jumătăți de veac, este acum rândul lui să-și (re)ia propriul zbor.

„Bunicul“ bluesului britanic n-a zămislit direct vreunul dintre acești admirabili mânuitori de chitară, nici nu i-a învățat cum sau ce să cânte. Dar viața de concerte și ședințele de studio alături de eficientul și multitalentat muzician le-au creat, poate, o altă perspectivă asupra vieții, artei (și afacerii) lor. Walter Trout este, cred, cel mai reușit exemplu de împlinire după despărțirea de „bătrân”. Clapton nu se pune la socoteală, fiindcă el avea deja, când a fost recrutat și inclus în trupă, un statut impunător, consacrat pe zidurile Londrei și pe coperta celui de-al doilea LP din

discografia lui Mayall. Iar, după cum scrie Clapton în *Autobiografie*, el și ceilalți tineri l-au împins pe Mayall să-și schimbe destule obiceiuri din viața personală, și nu erau chiar schimbări în bine, după standardele englezului clasic.

Intervalul cuprins între anii 1966 și 1970 rămâne, probabil, cel mai productiv, inovator și nebun cincinal din istoria rockului. Și John Mayall a contribuit la tezaurul epocii, editând câteva albume de referință, chiar dacă nu toate apreciate la nivelul meritat. Piese din acea perioadă, auzite acum, conturează o frumusețe mișcătoare, precum norii unei dimineți de primăvară candrie, regăsiți toamna într-o fotografie ce-ți dă sentimentul amar al timpului trecut. Așa traduc emoția resimțită ascultând cele două discuri intitulate: John Mayall's Bluesbreakers, *Live in 1967* (vol. 1 – 2015; vol. 2 – 2016). Sunt transpunerii pe CD ale benzilor înregistrate mono pe un magnetofon portabil de un olandez iubitor al muzicii blues, pe nume Tom Huisen, în câteva cluburi londoneze (Marquee, Ram Jam, Klook's Kleck, Bromley, Manor House), unde Mayall & Bluesbreakers au cântat în primăvara anului 1967. În perioada pomenită, Bluesbreakers erau Peter Green, chitară, John McVie, bas, și Mick Fleetwood, tobe; cei care, părăsindu-l pe Mayall, aveau să ajungă faimoși sub titulatura Fleetwood Mac. Numai trei luni petrecute împreună cu (pe atunci doar) „tatăl” bluesului britanic (titlu atribuit de presa în goană după audiență) au iscat „supranaturalul” LP *A Hard Road*, situat valoric de unii puriști deasupra celui cu Clapton, și multe concerte azi legendare, vâdate de fani devotați.

Ascultarea CD-urilor mi-a trezit o senzație indescriptibilă, datorată sunetului înregistrat printr-un singur microfon, pe o bandă rulată probabil la viteza de 4 ips. Nu cred că puteți înțelege starea de nostalgie, frustrare și împlinire, dacă n-ați manevrat asemenea „sculă”. Doar pasionații gramofonelor și ai pick-upurilor ar mustăci nemulțumiți că inginerii de la Forty Below Records au stricat frumusețea muzicii capturate în stil pirateresc.

În amintirea violoncelistului Radu Aldulescu

S-au împlinit anul acesta zece ani de la moartea la Nisa, în exil, a lui Radu Aldulescu, cel mai valoros și reprezentativ violoncelist al școlii muzicale românești a veacului XX, a cărei carieră s-a împlinit pe pământuri străine. Pe meleaguri străine a și fost evocată recent figura sa de către un bun prieten, Josep Lloret i Cullerell, care îi dedică în ultima ediție a *Anuarului Festivalului Muzical Torroela de Montgrí* din Catalonia spaniolă, un amplu articol însoțit de o discografie: *Radu Aldulescu, un gran músic romanès, italià i torroellenc*.

Scrisoare pentru melomani

„Muzica nu trebuie înțeleasă, ea trebuie ascultată” (Hermann Scherchen)

Victor Eskenasy

Chiar dacă nu este cu totul uitat în țara sa natală, cum o atestă câteva discuri publicate în ultimul deceniu de Casa Radio, nimeni nu pare să fie interesat cu adevărat în România în a-i păstra memoria, a lui și a celorlalți doi „muschetari”, frații Ștefan și Valentin Gheorghiu. Împreună au cântat ani de zile într-un trio – *Trio București* – absolut remarcabil și ale cărui înregistrări ar trebui republicate pe discul compact, fie și numai pentru a ilustra un model și ce înseamnă cu adevărat muzica de cameră pentru soliștii veleitari și mediocri români ai zilei de astăzi. În paranteză fie spus, în mod bizar, cum se petrec adesea lucrurile cu vechii muzicieni de valoare ai României, am putut asculta trioul din care a făcut parte Radu Aldulescu, pe postul de muzică clasică al RAI-ului radiodifuziunea italiană.

Dar nu este neapărat de mirare, fiindcă – așa cum o amintește în evocarea sa Josep Lloret i Cullerell – odată decisă calea exilului, Radu Aldulescu a ales să se stabilească inițial la Roma, unde a fost prim-violoncelist al Orchestrei Simfonice Naționale a RAI între 1971 și 1975 și a desfășurat o intensă activitate în calitate de solist și interpret de muzică de cameră. Mă îndoiesc că în România știe cineva că, în 1972, Aldo Moro, președintele Italiei, i-a acordat titlul de Cavaler Oficial al Ordinului Meritului Republicii Italiene, că a primit distincții precum Saggiario d'Oro și Gonfalone d'Oro și că a fost numit membru al Academiei Filarmonice de la Bologna.

Tot în Italia, unde în 1978 i s-a acordat cetățenia, a fost fondatorul unei formații celebre de cameră *Trio d'Archi*, în care i-a avut parteneri pe Salvatore Accardo și Luigi Alberto Bianchi.

Josep Lloret i Cullerell amintește și împrejurările în care Radu Aldulescu a ales – nu fără ezitări – calea exilului. La 41 de ani, în 1963, prim-violoncelist și solist al Filarmonicii bucureștene, Radu Aldulescu avea să-l cunoască pe un celebru confrate catalan, Gaspar Cassado, invitat al Festivalului „George Enescu”. Cassado l-a invitat să-i fie asistent la cursurile sale de la Köln și Santiago de Compostela, unde violoncelistul român avea să lege relații de prietenie cu compozitorul Frederic Mompou și cu soția acestuia, Carmen Bravo. Invitația avea să se prelungească timp de trei ani, iar în 1966 intervenția lui Gaspar Cassado pe lângă autoritățile de la București s-a materializat într-un permis anual de călătorie, cu condiția ca un membru al familiei lui Aldulescu să rămână „ostatic” în țară.

În 1967 primea de la Asociația The Harriet Cohen International Music Award, ce îl avea ca președinte pe Benjamin Britten și ca președinte de onoare pe Pablo Casals, premiul pentru cel mai bun violoncelist al anului, acordat după un concert la Royal Albert Hall la Londra, cu Orchestra BBC sub bagheta lui Georges Prêtre. Autoritățile române nu aveau să-i permită însă să se deplaseze la ceremonia de premiere.

Doi ani mai târziu, Gaspar Cassado intervenea din nou personal pe lângă guvernul lui Ceaușescu, împreună cu un grup de muzicieni italieni, pentru a i se permite să predea la Universitatea Căller din Sardinia. În cursul celor doi ani ce au urmat, avea să se decidă să se stabilească la Roma, împreună cu soția sa Galina, iar în 1971, după ce primea un permis de reîntregire a familiei, cu fiica sa Rodica, lua

Leonard Bernstein și Radu Aldulescu la Roma în 1971-1972

hotărârea, ce avea să-l marcheze atât personal, cât și în cariera sa, de a nu mai reveni în România.

Despre întoarcerea sa la București la sfârșitul anului 1994 și primirea rece, care l-a marcat la rândul ei, am amintit într-un articol anterior. Între 1971 și anii 1990, Radu Aldulescu devenise un nume celebru pe scenele internaționale și un pedagog deosebit de apreciat pentru cursurile sale, ținute la Basel, Maastricht, Academia de Muzică de la Roma, Academia Yehudi Menuhin de la Gstaad, Conservatorul European de Muzică de la Paris și Centrul de Studii Muzicale de la Barcelona (unde l-a avut asistent pe unul din elevii săi cei mai dotați, Lluís Claret). În aceeași perioadă a cântat cu mulți dirijori de renume, între care Leonard Bernstein, Zubin Mehta, Charles Dutoit, Kurt Sanderling și îndeosebi Kurt Masur, de care l-a legat o prietenie specială. A făcut muzică de cameră în compania unor artiști și formații prestigioase, precum Yehudi Menuhin, Rugiero Ricci, Sandor Vegh, Salvatore Accardo, Bruno Giuranna etc.

Din păcate, nimeni nu s-a ocupat serios – exceptând un set de discuri editat la casa elvețiană Dinemec Classics din Geneva – să-i pună în valoare concertele și recitalurile din Occident, păstrate în arhivele radio. Dintre înregistrările românești, cele cu Carlo Zecchi în calitate de pianist sunt singurele care și-au făcut drum – pe ascuns și puțin cunoscute – pe piața occidentală, după ce Electrecord a vândut casei japoneze Tobu drepturile asupra unor înregistrări ce par sustrate din arhivele Radio de la București (unul din motive, probabil, ca discurile să nu fie distribuite și în România).

La zece ani de la moartea lui Radu Aldulescu, un gând bun prietenilor săi catalani care nu l-au uitat și îi cinstesc memoria!

Regia care emulează și integrează

Dacă secolul XX a fost indiscutabil al regiei, atunci veacul în care trăim cui îi va aparține, oare, în privința legăturilor de putere creatoare la nivelul scenei? Răspunsul e dificil de anticipat, iar deocamdată plauzibilitatea sugerează variante multiple.

Apărut dintr-o necesitate estetică, urmare a unui foarte îndelungat șir temporal de raportare a teatrului la text ca focar al creației, regizorul a contribuit prin prezența sa la transformarea radicală a artelor spectacolului, cărora le-a dat statut și conținut. „Rivalitatea“ regizor-dramaturg e o istorie activă care a generat moduri de gândire scenice variate, printr-un joc progresiv al „atribuțiilor“ creative. Epuizarea modelului milenar în care teatrul începea cu scriitorul și opera lui literar-dramaturgică a împins către experimentarea altor modele și a încurajat inventarea unor formule ce ne prezintă noi orizonturi ale vieții și ne uimesc sensibilitatea. În secolul trecut, schimbările de paradigmă artistică și-au găsit resursele în „confruntarea“ dintre regizori și dramaturgi, primii câștigând flagrant în importanță, ceilalți trecând în plan secund, neputincioși în fața operațiunilor de rescriere scenică la care erau supuși prin conceptul mizanscenic. Dinamica re poziționării în raport cu piesa și cu autorul ei l-a condus pe regizor la condiția de coautor, de creator care remodelează lucrarea dramatică, recitind-o semantic, descoperindu-i noi potențialități. Trecând neintenționat, dar fără echivoc, în vârful ierarhiei actului de creație, directorul de scenă și-a asumat condiția de suveran, uneori absolut, al spațiului teatral. Decupaje, amestecuri de genuri, registre și lucrări, adăugiri, mixaje de autori și piese, strămutarea acțiunii în alți timpi și spații istorice, redimensionări, transformări caracteriale ale personajelor, ale relațiilor lor scenice, prelucrări, asocieri, intertextualități etc. au oferit o extraordinară diversitate de propuneri creative. În spatele lor s-a aflat regizorul, devenit figura centrală a invenției artistice, responsabil de noutatea și reușita structurii scenice. În această paradigmă axată pe actul de (re)interpretare, care a dominat, cu puține excepții, teatrul celei de-a doua jumătăți a secolului trecut, textul devenea o resursă la dispoziția estetică a regizorului, cu a cărui imaginație se

Datul în spectacol Oltița Cîntec

măsura, ieșind remodelat dintr-un proces de talmăcire. Regizorul interpretează prin scriitura scenică pe care o reprezintă viziunea sa de spectacol, descoperindu-i latențele de sens, atribuindu-i altele, nebanuite, prin soluții inventive. Ceea ce se taie din text se rează în imaginea scenică, se rezolvă în vizualitate, sonoritate, corporalitate, prin manevre artistice preluate frecvent din arte înrudite – dans, cinematografie, operă, arte vizuale – și asimilate prin creații de genuri hibride. Extinderea libertății creative spre zone altădată de neimaginat a oferit istoriei recente a artelor spectacolului o apreciazabilă pluralitate, în centru aflându-se regizorul ca agent principal.

Dincolo de diferențele dintre culturi teatrale naționale, încă prezente în ciuda globalizării și a efectului ei, cultura-lume, de ceva vreme nu mai contează în primul rând doar reinterpretarea dramaturgică și relevarea de noi sensuri prin folosirea unor chei de lectură scenică inedite. Sub presiunea noutății și a schimbării, în dialectica scenică s-a pășit într-un nou timp istoric. Ierarhizarea pe verticală a echipei de spectacol s-a uzat ca unică structură productivă, transformându-se și devenind mai degrabă o egalizare pe orizontală în privința atribuțiilor creatoare. Regizorul nu mai e autoritatea tutelară de a cărui creativitate depinde fundamental valoarea unui spectacol. În noua configurație, el coordonează procesul de pregătire, stimulează echipa, integrând toți contributorii, asigurându-se de asimilarea soluțiilor într-o perspectivă unificatoare. Până mai ieri, regizorul era coautor împreună cu dramaturgul; azi, fiecare membru al grupului de creație are acces la auctorialitate, în parteneriate creative cu ceilalți. Adesea, textul nici nu există, se construiește în cursul repetițiilor ce devin atelierul unde regizor, scenograf, *light/sound designer*, coregraf, actori contribuie la elaborarea produsului oferit la premieră publicului. Uneori și acesta, publicul, are partea sa de contribuție, formula de spectacol presupunându-l ca participativ. Creația adună creatori egali, de nivel valoric similar, cu sarcini diferite. Regia care rescrie a devenit regia care emulează și integrează. [...]

Practicile colaborative specifice ultimelor decenii au configurat un

peisaj generos în tonuri și nuanțe, stilistici caleidoscopice dependente de iscusința echipei de spectacol ordonate de regizor și de misiunile estetice personalizate ca răspunsuri „la cererea publicului“ care, firesc, dorește mereu altceva. [...] Noile moduri de creație preferă interacțiunea, într-un coautorat generos.

Privind în trecutul teatrului, traseele regizorale au interferat beligerant cu cele dramaturgice, reducând aportul dramaturgului în economia artistică a spectacolului. Acum, l-au făcut unul din membrii echipei ori îi preiau cu totul însărcinările creative. În prezent, autorul de teatru scrie și regizează în egală măsură. Unificând un binom istoric (dramaturg-regizor), acesta scrie el însuși scenariul, adesea în strânsă colaborare cu actorii, în cursul producției, în raporturi de putere creativă democratice. Nu face treaba scriitorului de piese: nu dă un text înainte de prima repetiție sau, dacă există un draft, acesta e remodelat până la premieră; dar își extinde aria de influență, ocupându-se și de partea de vorbe pentru a servi viziunii de spectacol. Cu puține excepții, regizorul-dramaturg nu montează decât propriile texte, „scriitură de platou“ (Joël Pommerat) ce nu funcționează ca literatură dramatică așezată între coperte așteptând să fie descoperită, citită și abia apoi, poate, pusă-n scenă. E apropiată de scenă, se naște din nevoile ei și, deocamdată, e puțin probabil să mai fie utilizată pentru alte montări. Sunt scenariile de „unică folosință“, documentând istoria recentă, teme convulsive ignorate de opinia publică, pe care totuși le reunesc în volume. Modurile estetice ale reprezentării nu mai mizează pe reinventarea contemporană a poveștilor canonice, ci pe poveștile zilei, pe indivizi și pe istoria mică. Textul scris astfel, pe „buza“ scenei, câștigă intensitate și forță din noua geneză, dar se molipsește și de fragilitatea caracteristică spectacolului teatral care durează cât sunt aprinse reflectoarele.

(Fragment din introducerea la volumul colectiv bilingv *Regia românească, de la act de interpretare la practici colaborative/ The Romanian Theatre Directing, from Authorship to Collaborative Practices*, coordonator Oltița Cîntec. Lansare la FITPT Iași și FNT București 2016)

Pinacoteca din Petrila

Ion Barbu

Radio România Muzical

Clasic, jazz & more pentru relaxare, pentru visare, pentru suflet

pe 97.6 și 104.8 FM

online la www.romania-muzical.ro

aplicații pentru Android și IOS

se aude în FM (97,6 și 104,8)
live online
www.romania-muzical.ro

INTERVIU CU OVIDIU VERDEȘ, DESPRE ROMANUL *MUZICI ȘI FAZE*:

„Este singura carte scrisă de mine pe care simt nevoia să o mai deschid”

Pentru mine, una dintre cele mai mari bucurii de la începutul verii a fost apariția celei de-a treia ediții a romanului *Muzici și faze*, debutul literar al lui Ovidiu Verdeș, profesor universitar la Facultatea de Litere a Universității din București, autor al mai multor volume (*Metafora – un concept deschis*, 2004; *Metafora și metafizica. Heidegger, Nietzsche, Blaga, Derrida*, 2005; *Teorie literară contemporană. Teme, autori, abordări*, 2008) și al unor studii și articole în volume colective și în reviste culturale. Reeditarea

Muzici și faze – apărută inițial la Editura Univers, în 2000, când a și primit Premiul Uniunii Scriitorilor pentru debut, apoi la Editura Aula, în 2003 –, de data aceasta la Editura Polirom, în colecția „Fiction Ltd.”, a fost ocazia perfectă pentru a reciti unul dintre cele mai bune romane cu și despre adolescenți din literatura română contemporană. Un volum apropiat foarte des (și pe bună dreptate) de binecunoscuta *De veghe în lanul de secară* a lui Salinger. Un roman care încă nu a căpătat locul pe care

trebuie să îl aibă în proza autohtonă, în ciuda cronicilor entuziaste apărute de-a lungul timpului. Cred cu tărie că *Muzici și faze* are nevoie de o receptare la o scară mai largă, că trebuie să-și găsească publicul-cititor pe care îl merită cu vârf și îndesat. E un adevărat hit în Panduri, așa cum îl numeam acum puțin timp. Până să (re)ajungeți la volum – ceea ce vă doresc să vi se întâmple cât mai curând –, dialogul cu autorul acestuia, Ovidiu Verdeș, din paginile „Suplimentului de cultură” poate fi un preludiv potrivit.

**Interviu realizat de
Eli Bădică**

*E inevitabil, trebuie să deschid dialogul cu această întrebare: cum vă raportați la *Muzici și faze* după 16 ani de la prima publicare?*

Este singura carte scrisă de mine pe care simt nevoia să o mai deschid. O fac rareori, iar atunci raportul meu depinde de pasajul pe care îl recitesc. Sunt, desigur, și pagini la care aș renunța, dar de regulă mi se întâmplă să zâmbesc sau chiar să râd. Când mă gândesc la carte fără s-o deschid, am mereu sentimentul că îmi scapă ceva. Nu cred că un scriitor poate ajunge la o „imagine” clară și definitivă a propriilor producții.

Ce v-ați fi dorit să se întâmple cu romanul dumneavoastră de debut și nu s-a întâmplat?

Să fi avut parte de o expunere mai bună și de o receptare mai firească. Primele două ediții s-au tipărit în tiraje mici și s-au găsit cu greu în librării. În schimb, publicarea unui fragment într-un manual alternativ de clasa a IX-a mi-a adus o faimă nedorită. Precizez că am acceptat această publicare în condițiile în care programa pentru clasa a IX-a nu avea ca obiectiv familiarizarea elevilor cu

„marii scriitori” (etapă prevăzută începând cu clasa a X-a), ci stimularea *plăcerii de a citi*. În concepția autorilor manualului, fragmentul nu era menit să „canonizeze” un

scriitor debutant, ci să illustreze o temă (jocul). Cu toate acestea, sub influența ocultă a „concretenței” de pe piața manualelor, presa a mizat pe un scenariu în care

scriitorii tineri urmau să ia, peste noapte, locul cuvenit celor consacrați. Ca și când acuzația de impostură n-ar fi fost suficientă, eu m-am confruntat și cu cea de

pornografie. Cuiva nu i-a scăpat faptul că în fragmentul din romanul meu era menționată, cu totul în treacăt, revista Playboy. S-a tras concluzia că autorul îi îndeamnă pe elevi să citească asemenea reviste. Cum nici asta nu era de ajuns, romanul a fost scanat cu maximă vigilență în căutarea de scene „tari”. Nu s-a găsit nici una, protagonistul de 15 ani al romanului, Tinuț, fiind inocent la acest capitol. S-au găsit, în schimb, câteva mostre de expresii „vulgare ori licențioase”. Scoase cu grijă din context, acestea au fost distribuite presei „de la centru”, pentru a nu se mai pierde timp cu lectura. Câțiva reporteri de televiziune le-au pus sub ochii unor venerabile doamne profesoare de română, în timp ce erau intonate cu multe „puncte-puncte” de niște voci cavernoase. Doamna Lia Olguța Vasilescu a marcat apogeul acestui carnaval mediatic numindu-mă, într-un articol, „pornograful de serviciu”. Deși n-am înțeles nici până azi în al cui serviciu sunt, nu-i pot contesta respectivei doamne competența în materie de pornografie și de servicii. După cum era de așteptat, întreaga poveste a avut pentru cartea mea efectul unei nesperate publicități gratuite. Câțiva prozatori mai tineri mi-au mărturisit că ei s-ar fi considerat norocoși în situația mea. Nu le doresc un asemenea noroc. Nu-mi place să pozez în victimă, dar am avut

destule ocazii în acești ani să-mi dau seama cât de greu se șterge un asemenea stigmat.

E posibil să fi citit cu alți ochi acum, însă romanul mi s-a părut și mai încheșat decât îmi aminteam. Să fie senzația aceasta datorată modificărilor pe care le-ați făcut? Concret, ce înseamnă că această ediție este „revăzută“?

Paradoxal, înseamnă că este mai apropiată de prima ediție, cea din 2000, decât de a doua, din 2003, în care multe episoade apar mai dezvoltate narativ. Din clipa în care am renunțat la ideea de a face modificări, am considerat că textul trebuie să fie cât mai asemănător cu cel care a obținut premiul de debut al Uniunii Scriitorilor. Există însă multe revizuirii microscopice, de la evitarea unor repetiții de cuvinte la topica și punctuația frazelor.

Am auzit prima dată de Muzici și faze chiar în clasa a IX-a (n.m. protagonistul-narator „intră“ în roman la finalul clasei a IX-a), în 2004, de la profesorul meu de limba și literatura română, care ne-o recomanda înflăcărat. Cum credeți că ar citi-o adolescenții de acum?

După primele două ediții, am fost invitat la mai multe întâlniri cu elevii claselor a IX-a de la câteva licee bucureștene. M-am dus puțin timorat, convins că romanul meu va fi privit ironic-îngăduitor, ca o istorioară „de pe vremea comunismului“ cu magnetofone sovietice, discuri de vinil, sucuri Ci-co și alte vestigii istorice. Reacția a fost însă neașteptat de caldă. Pe lângă multe întrebări legate de ce este adevărat și ce nu din episoadele povestite, am cules câteva aprecieri cu atât mai elocvente cu cât au fost indirecte. O fată, de pildă, a spus că a citit cartea în „două nopți și jumătate“ și că i-a părut foarte rău atunci când s-a terminat. În anii care au urmat, am mai găsit asemenea semnale și pe rețelele de socializare. O altă fată își întreba prietenii dacă nu știu „vreo carte nouă scrisă în stilul *Muzici și faze*“. Pe această bază, mă simt îndreptățit să cred că și unii dintre adolescenții de azi vor citi romanul cu plăcere.

Recitind sau citind o parte dintre cronicile de ieri și de astăzi la acest roman, am întâlnit o constantă: recenziții deplângeau faptul că e singurul roman semnat de dumneavoastră sau că acesta

a rămas, pe nedrept, în underground. Înainte să debutați editorial cu proză, ați publicat grupaje de poezie, iar după Muzici și faze ați scris numai volume științifice. De ce nu v-ați întors în toată această perioadă la a scrie literatură, mai ales că ați avut parte numai de reacții entuziaste din partea criticii? Ori, dacă ați continuat să scrieți, de ce nu ați mai publicat?

Eu scriu destul de chinuit, cu multe variante, și mi-e greu să mă împart între literatură, teoria literaturii (domeniul meu) și activitățile didactice. Adăugați la asta faptul că o a doua carte ar trebui să fie altceva decât *Muzici și faze*, și, dacă se poate, una mai bună. S-ar putea ca criticul Dan C. Mihăilescu să fi avut dreptate atunci când mi-a prezis, amical, că „voi, cei care scrieți despre adolescență, scrieți o singură carte“. Din variantele pe care le-am acumulat pentru această a treia ediție s-au conturat, totuși, câteva mici bucăți care ar putea duce, în viitor, la un volum de povestiri.

Cât de mult contează biografia în literatura dumneavoastră? Sunt câteva paralele care se pot face, dacă insistăm.

Foarte mult, deși, dacă vorbim despre fidelitatea față de fapte, destul de puțin. Nici una dintre „fazele“ povestite în roman nu s-a petrecut în realitate așa cum am povestit-o. Nici nu ar fi fost posibil, pentru că amintirile din anii '80 sunt puține, vagi și imposibil de datat. O parte din întâmplări sunt deformate, altele pur și simplu inventate, pe măsură ce scriam. Ca să dau un singur exemplu, prima mea prietenă nu a fost fata numită în roman „Hari“. E vorba de o colegă din școala generală față de care, cu toate că „le aveam cu vrăjeala“, nu am reușit niciodată să-mi înving timiditatea. Poate că tocmai de aceea am avut-o mereu în minte, în timp ce scriam. Ciudat e că, inventând majoritatea replicilor și situațiilor, nu am avut niciodată sentimentul că fabulez, ci, dimpotrivă, că retrăiesc lucruri petrecute aievea. Așa-numita „realitate“ a contat foarte mult, ca suport. Pe lângă modelele din viață ale personajelor, locurile au fost foarte importante. Era suficient să mă gândesc la curtea blocurilor din Panduri, vechea mea adresă, la zona Academiei Militare, la străzile din Cotroceni, pentru ca scrisul să meargă de la sine.

Stilul dumneavoastră este inconfundabil, oralitatea fiind cel mai mare atu al cărții. Cum găsiți proza contemporană română a ultimilor ani din acest punct de vedere, al stilului?

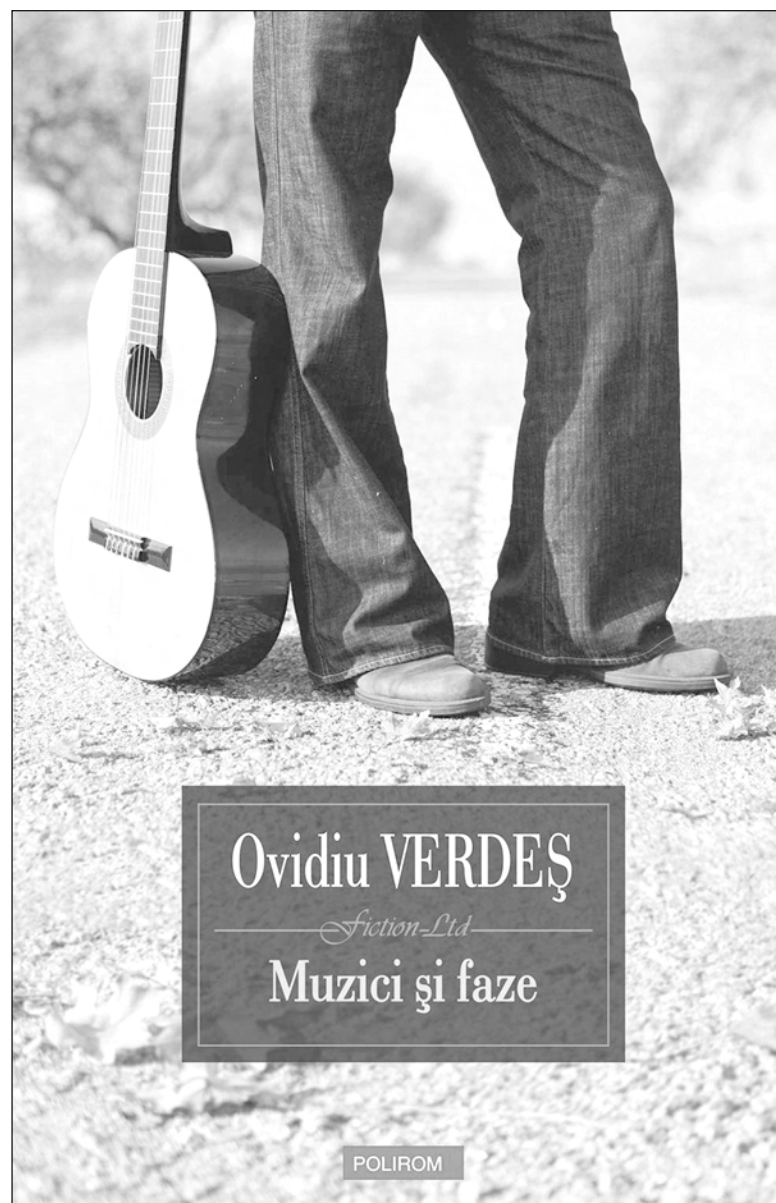
Atât cât pot să generalizez pe baza lecturilor mele – remarcabilă! Mă gândesc la scriitori ca Sorin Stoica, Ionuț Chiva, Adrian Schiop, Filip și Matei Florian, Marius Chivu și alții, al căror precursor este Marin Preda prin faptul că „vocea“ lor se aude distinct la lectură. În ceea ce mă privește, oralitatea nu este decât pe jumătate o descoperire. Era maniera de a vorbi a lui „Mimi“ (Vivi), prietenul mai mare cu câțiva ani al lui Tinuț. El m-a inițiat în majoritatea „fazelor“ despre ceilalți băieți din curte. În semn de recunoștință, îi cedez, pe alocuri, prerogativele de narator.

Ce feedback primit până acum v-a emoționat cel mai tare? Dar dezamăgit?

Pot să încep cu dezamăgirea? E vorba de prestația de moderator a domnului Gâdea, dintr-o emisiune la care am participat iluzionându-mă că voi putea să-mi apăr romanul de acuzația de pornografie. De câte ori încercam să argumentez, acest domn mă întrerupea întrebându-mă dacă nu mi-e rușine că am scris o asemenea carte. O făcea pe un ton atât de moale și de puțin convins încât, după surpriza inițială, mi-am dat seama că el n-avea nici o vină. Întrebarea cu pricina îi era suflată prin căști. La cealaltă extremă, m-a impresionat o recenzie pe care, fără să mă cunoască personal, regretatul Sorin Stoica a scris-o de mână și a strecurat-o între paginile unui exemplar din *Muzici și faze* dintr-o librărie, adresând-o eventualului viitor cumpărător. A fost găsită după dispariția lui și publicată în *Dilemateca*. Cred că frumusețea gestului nu mai are nevoie de nici un comentariu.

Care a fost primul disc cumpărat, primul muzician pe care l-ați ascultat?

Din păcate, nu-mi amintesc decât prima casetă. Mi-a înregistrat-o un băiat mai mare de la mine de pe scară, de la patru, dar nu Bodi, cum scriu în roman. Un lungan cu niște evazați uriași, care mă fascinau. Aveam 11 sau 12 ani și mi-a fost rușine să-l abordez, așa că maică-mea a negociat cu el, plasându-i un pachet de Kent. Mi-a înregistrat o selecție de melodii din repertoriul Deep Purple, Led Zeppelin, Jethro Tull, Pink Floyd,

Queen, Black Sabbath, Supertramp etc. Deși am ascultat-o pe un biet casetofon mono, a fost durere! Câteva zile n-am mai ieșit afară, la joacă.

Să ne imaginăm că Tinuț și prietenii săi ar avea vârstele din roman astăzi, în 2016. Ce muzici credeți că și-ar descărca sau ar asculta pe YouTube?

Încerc să-mi imaginez, dar scenariul scârțâie puțin. În primul rând, Tinuț ar fi strămbat din nas la ideea „descărcării“, pentru că ședințele meticuloase de înregistrare pe benzi sau pe casete făceau parte din ritualul „găștii“. În al doilea rând, oferta nelimitată de azi i-ar fi răpit „obiectul muncii“ – discurile obținute cu greu pentru a fi „puse la bătaie“. E clar că raritatea acestora constituia un capital simbolic. În ce privește muzicile, ar fi ales echivalentele actuale ale hard-rockului și rockului progresiv, deci, probabil, rockul alternativ, deși mie genul acesta mi se pare prea „ecologist“. De câte ori ascult așa ceva, din curiozitate, îmi vine în minte un adevăr fundamental pe care Keith Richards i l-a spus lui Tom

Waits: că un disc de rock adevărat e musai să fie „dirty“.

Cum stăm cu critica literară contemporană, din punctul dumneavoastră de vedere?

Vă referiți, probabil, la critica de întâmpinare, pentru că volumele de exegeză aproape au dispărut. Nu citesc regulat revistele literare, așa că nu pot oferi o opinie avizată. Nu sunt de acord, totuși, cu lamentațiile celor care îi consideră pe toți criticii din ultimul val, în bloc, „inculți“, partizani sau mercenari. Fără să dau nume, câțiva mi se par remarcabili. Am făcut și eu, intermitent, cronică literară, așa că știu ce greu se ajunge la o judecată de valoare care să nu constea din câteva formule circumstanțiale.

Mai citiți din pură plăcere a lecturii? Dacă da, ce anume?

Iarăși „din păcate“ – destul de rar. Lectura de plăcere devine din ce în ce mai rară după vârsta adolescenței, și asta nu numai din considerente de timp. Nu am un gen preferat. Din ce am citit în ultima vreme, mi-au plăcut foarte mult povestirile lui Marius Chivu din volumul *Sfârșit de sezon*.

Apocalipse autoprovocate

Cândva, Biserica îi situa pe eretici dincolo de păgânism. În vremurile moderne, eretic este cel ce merge, după capul său, oriîncotro crede de cuviință. Iar Bisericile îngăduie derapajele, reactivând mitul fiului rătăcitor mai strident decât și-ar fi închipuit vreodată.

Marius Miheț

Noul roman al lui Ioan T. Morar, *Sărbătoarea corturilor*, trimite și cu această ocazie la ideea că istoria este făcută de minoritatea eretică. În *Negru și roșu*, publicat în urmă cu trei ani, Georgian Nicolau ascundea cameleonice adevărata identitate, mistificând dibaci rădăcinile compromițătoare. În cel mai recent roman, ambiția unui grup de tineri este să cotozească febril prin învățăturile baptiste, pentecostale, adventiste și mozaice, insistând să-și trăiască viețile după răspunsuri convenabile lor. Minoritarii rebeli ajung să confrunte ardoarea confortului din mijlocul majorității, nimic altceva decât un paravan al apocalipticului.

Numai că aventura spirituală are întotdeauna, dincolo de pasiune și voință, o doză de melancolie. Ea se răspândește amețitor și vulnerabilizează pe cel presat de încordări spirituale. Tinerii baptiști din Aradul anilor optzeci cred că libertatea iluzorie îngăduită de apartenența la grupul fanfariștilor – muzicanți cu trecere în comunism grație modelor post-staliniste – le privilegiază totodată libertatea religioasă și ideologică. Magnetismul muzicii provoacă gesturi care, chiar și în medii concentraționale, par cu totul libere. Altminteri, ea disciplinează individualitățile. De aici și cea dintâi revelație seismică a tinerilor: că orice adunare religioasă devine mai devreme sau mai târziu inutilă dacă promite eliberarea

numai prin colectivitate. Iluzia e întreținută și de faptul că fratele Cornelius Nădăban, naratorul, raportează la Securitate activitățile lor. Fără să știe, ei se găsesc de fapt într-un experiment asistat. Legăturile embrionare cu securității se văd limpede abia după întoarcerea din Israel în România postcomunistă. Socul identitar este neputincios în fața simulacrului libertății orchestrat de Securitate. Nu întâmplător, Jac îi va cere lui Cornelius să scrie istoria grupului lor „ca și cum ne-ai turna la Dumnezeu”.

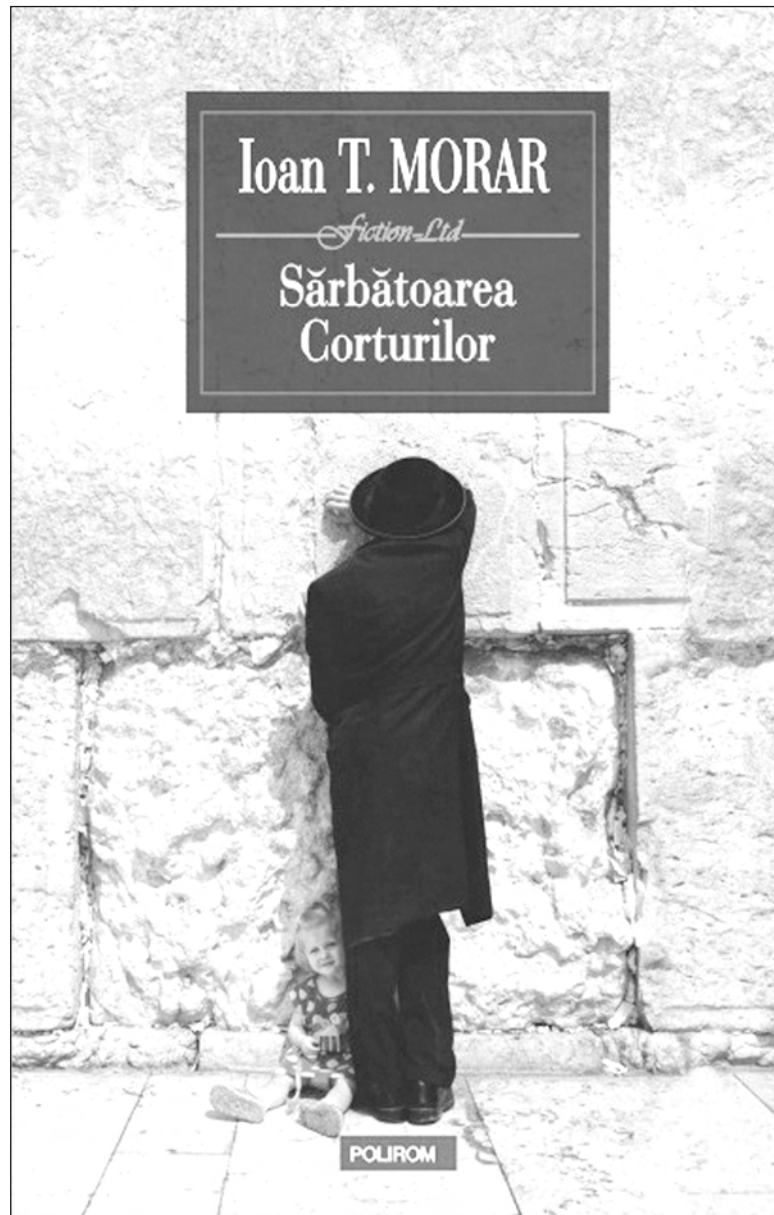
Pretutindeni în roman respiră mici apocalipse. Însuși Cornelius narează cu sentimentul că s-a spovedi unei singure persoane, una care nu va citi niciodată rândurile sale. De altfel, spre deosebire de ceilalți membri ai grupului, el are o relație intimă cu scrisul – îndeletnicire de asemenea apocaliptică. Ioan T. Morar alege un narator polivalent, un profesionist sensibil al marginalului, care amestecă în ipostaza de informator ambiția trecătoare a unui histrion. În postcomunism, când noii securiști reactivează legăturile, Cornelius știe că face parte dintr-un mecanism nesfârșit. De aceea, mărturisirea lui trebuie să acopere și posibilul șantaj al securiștilor. Pe de altă parte, el înțelege că libertatea căutărilor grupului de altădată avea o subversivitate nebănuită. Că inocența celor implicați dovedea și câtă inconștiență acumulau tinerii cavaleri ai resemnărilor religioase. Ioan T. Morar scrie despre imaginația nefructificată

a naivității, înfățișând în rebeliunea marginalului personalitățile contradictorii, identitatea ștearsă, cu tot ce se acumulează în umbra unui învățător sau profet închipuit.

Deopotrivă revoltați romantici și viitori pacienți cehovieni, protagoniștii lui Ioan T. Morar se sprijină pe tensiunea instalată în „punctul de sensibilitate religioasă acută”. Epicentrul arderii lor spirituale se consumă în interpretări și mai puțin în acumulare.

Între autor și narator relațiile rămân strânse până la capăt. Dotat cu un simț superior al observației, Cornelius surprinde cinematografic lumile traversate. În mijlocul grupului, ca informator al Securității, el devine, fără știrea celorlalți, autorul vieților unor actori fără voie. Farsa pare desăvârșită. Individul crede că e stăpân pe destinul său, când, de fapt, totul este prescris. În Țara Sfântă, însă, totul se transfigurează din această pricină. Israelul îi inițiază în primul rând ca euri sociale, zădărniciind un avânt până atunci fără opreliște. În fine, ultima etapă a destinului de Grup se petrece într-o Românie în care individul nu are cum să ignore statutul social, adică exact ce sfidează înainte vreme. Umanizarea lor socială, cu alte cuvinte, întoarcerea lor la statutul de cetățeni este dramatică. Jac îi pare lui Cornelius un om și nu un profet. Un cetățean din mulțime. Atrfia se instalează dens în narațiune și nu se desprinde până la final.

Ioan T. Morar jonglează tocmai cu incapacitatea individului de a-și crea o priză la istorie. Romanul poate fi citit pe un anumit nivel prin acești ochelari, ai tinerilor răzvrătiți ce caută un sens ignorând tocmai o lume lipsită de sensuri. Absurdă. Mai ales într-un timp când „lumea devine tot mai mult un refugiu al tuturor și o patrie a nimănu”. Iar arheologia spirituală din infernul neglijat are ceva din aventurile eroilor de basm. Nesocotind sensurile istoriei în mișcare, ei privesc doar prin oceanul credinței. Numai că, prin contestare permanentă, rezultatul nu poate fi avantajos, căci ceea ce ei nu știu este că, vrând-nevrând, sunt produsele

societății; așa cum funcționa ea pe avarie, cu spiritul frânt și redundantă. Căutarea largirii spirituale printr-un infern fără a avea conștiința infernului este o poveste în sine. Un basm al credinței declanșate în condiții improprii.

Mai mult decât orice, Ioan T. Morar insistă pe psihologia aventurierului spiritual răpus de integrarea în comoditatea revelației. Rând pe rând, revolta, critica sistemului dinastic, a canoanelor și legilor colective, toate au de-a face cu obsesia singularității, confundată cu instituția și cultul, mereu eronate. Când exclușii își găsesc matca, spiritul lor justițiar și neconcesiv se îmblânzește. E, firește, o dublă resemnare pozitivă: a maturității celui ce-și găsește rostul în lume și a credinței fără interogații. Jac și Cornelius înființează biserica „Sărbătoarea Corturilor” din sentimentul alienării lor spiritual-ecumenice. Ceea ce în România anilor optzeci fusese depășit în inegalitate, acum se poate

perverti cu ei la conducere.

Ei refac la scara imaginarului neoprotestant ceea ce înseamnă în ortodoxie nebunia pentru Hristos. Numai că, spre deosebire de bizantini, ei nu cred în întoarcere, contestând astfel până și starea fundamentală a omului. Utopia lor este să strângă toate religiile existente într-una singură. Rezultatul va fi un ecumenism din care nu răzbate nicicum o terapie spirituală, ci una exclusiv apocaliptică.

Un roman solid, plin de idei provocatoare, amplu documentat, cu personaje purgatoriale, *Sărbătoarea corturilor* rămâne povestea unei apocalipse autoprovocate de un grup de exaltați temători de rătăcirea în colectivitate. Totodată, o supraveghere a fericirii printr-un ingenios paradox: a căuta identitatea cu orice preț atunci când absența ei chiar te face fericit.

Ioan T. Morar, *Sărbătoarea corturilor*, Editura Polirom, Iași, 2016

ATELIER DE
SCRIERE CREATIVĂ/
7 OCT. ORA 19:00
7 SEDINTE
LECTOR
BOGDAN COȘA

www.victoriei.ro

Suplimentul
CULTURA

Radio
Europa

art

igloo

Nominalizările „Premiului liceenilor pentru cea mai îndrăgită carte a anului 2015”, FILIT 2016

Festivalul Internațional de Literatură și Traducere Iași (FILIT) se bucură și anul acesta de participarea tinerilor cititori. Scriitorii români cunoscuți vor lua parte la întâlniri și dialoguri deschise cu elevi din cinci licee ieșene.

Scriitorii români se vor întâlni, în cadrul FILIT, cu cititorii de la Colegiul Național „Costache Negruzzi”, Colegiul Național „Emil Racoviță”, Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Liceul Teoretic „Vasile Alecsandri” și Liceul Teoretic „Dimitrie Cantemir”.

Premiul liceenilor pentru cea mai îndrăgită carte a anului 2015 continuă și în acest an. Juriul este alcătuit din 15 elevi pasionați de lectură de la șapte unități școlare ieșene, care vor vota romanul câștigător.

Titlurile finaliste pentru Premiul liceenilor pentru cea mai îndrăgită carte apărută în 2015:

• Radu Aldulescu, *Istoria Regelui*

Gogoșar, Cartea Românească;

• Iulian Ciocan, *Iar dimineața vor veni rușii*, Cartea Românească;

• Octavian Soviany, *Moartea lui Siegfried*, Cartea Românească;

• Cristian Teodorescu, *Soseaua Virtuții*, Cartea Căinelui, Cartea Românească;

• Radu Țuculescu, *Mierla neagră*, Cartea Românească.

Ceremonia de decernare a premiului va avea loc joi, 27 octombrie, în cadrul Serii FILIT, eveniment ce va marca deschiderea oficială a ediției din anul 2016.

Premiul liceenilor pentru cea mai îndrăgită carte se acordă în fiecare an la Festivalul Internațional de Literatură și Traducere Iași (FILIT), împreună cu Inspectoratul Școlar Județean Iași.

În anul 2013, cartea câștigătoare a fost *Omar cel orb*, de Daniela Zeca (Polirom, 2012), în 2014 *Negustorul de începuturi de roman*, de Matei Vișniec (Cartea Românească, 2013), iar în 2015 *Marea petrecere*, de Petre Barbu (Cartea Românească, 2014).

Programul detaliat al FILIT va fi publicat în luna octombrie pe site-ul www.filit-iasi.ro.

Evenimente Cartea Românească la Festivalul Internațional de Carte Transilvania, Cluj-Napoca

În perioada 4-9 octombrie va avea loc cea de-a IV-a ediție a Festivalului Internațional de Carte Transilvania, 2016, ce se va desfășura în Piața Unirii din Cluj-Napoca. Editura Cartea Românească va fi prezentă la această ediție a Festivalului Internațional de Carte Transilvania cu reduceri de preț și cu oferte speciale, accesibile publicului larg.

Evenimentele Editurii Cartea Românească:

• **Marți, 4 octombrie, ora 16.00**

Traian Dobrinescu, *Nu te opri, nu te întoarce*

Invitați, alături de autor: Nicolae Manolescu, Eugen Negrici

O carte scrisă fără inhibiții, într-un ritm alert. *Nu te opri, nu te întoarce* este un Bildungsroman picaresc despre viața fabuloasă a unui bărbat puternic în căutarea unui țel.

• **Sâmbătă, 8 octombrie, ora 15.00**

Adrian Alui Gheorghe, *Luna Zadar*

Invitați, alături de autor: Marta Petreu, Ovidiu Pecican

Luna Zadar este în aparență o carte despre *nimeni* și despre *nimic*, în cel mai curat sens camusian, *străinul* și *cititorul* se întâlnesc empatic pe fiecare pagină, iar fiecare îl interoghează pe celălalt.

Adrian Alui Gheorghe forțează limitele expresiei și ale sensului în acest roman insolit, în care tema de bază este căutarea identității într-o lume depersonalizată.

• **Sâmbătă, 8 octombrie, ora 15.30**

Constantin Iftime, *Copiii sălbatici*

Invitat, alături de autor: Ovidiu Pecican
Romanul *Copiii sălbatici*, ilustrat de Krisztina Bokos, evoluează în jurul unei povești adevărate, dar trebuie citit ca o feerie epică din subterana comunistă, unde personaje crude, inocente, însetate de viață se asociază, dintr-un instinct atavic de supraviețuire, în grupuri, în secte, în rețele de urmăritori și circulă aiuritor prin tunelurile unei lumi în care domnesc Partidul, Miliția, Securitatea.

Toate evenimentele vor avea loc în spațiul de lansări special amenajat din Piața Unirii, Cluj-Napoca.

Nicolae Avram despre cartea *Mamé*, la Sibiu și Brașov

Miercuri, 5 octombrie, de la ora 18.00, la Librăria Habitus (Piața Mică, nr. 4) din Sibiu, va avea loc lansarea romanului *Mamé*, de Nicolae Avram, apărut recent la Editura Polirom, în colecția „Ego. Proză”, disponibil și în ediție digitală.

Invitați, alături de autor: Teodora Coman, Rita Chirian, Radu Vancu și Dragoș Varga.

Joi, 6 octombrie, de la ora 18.00, la Librăria Humanitas Brașov (Piața Sfatu-lui, nr. 16), Nicolae Avram va vorbi despre *Mamé* în cadrul CenaKLUb Tiuk! (nr. 68). Invitat special: Cătălin Stanciu. Moderator: Mihail Vakulovski.

Casele de copii au fost una dintre cele mai mari orori ale regimului comunist din România. Întunericul, lipsurile, umilintele, abuzurile, abandonarea oricărui speranțe sunt încercări marcante pentru adulți, însă în cazul copiilor întrec orice imaginație. Nicolae Avram reușește să depășească simpla descriere a acestor

atrocități și, violent, personal, îl face pe cititor să simtă în profunzime ce au simțit cei cărora li s-a furat atât de brutal inocența în orfelinat. Încărcată de un lirism negru, *Mamé* spune povestea șocantă a unui suflet chinuit (și a câtor altora).

„*Mamé* este de fapt un poem enorm și halucinant, mai exact abnorm – în sensul că încalcă absolut toate normele imaginabile. Nu doar pe cele ale pudibonderiei lingvistice, ci mai ales pe cele ținute drept etice atât în colectivitatea parcului uman, cât și în intimitate. E greu de găsit vreun tabu pe care imaginația înspăimântătoare a lui Nicolae Avram să nu-l transgreseze în această relatare a experiențelor infernale ale orfelinilor aproape mitici, despre care se spunea că sunt antrenați pentru a deveni soldații personali cei mai devotați și cei mai fanatici ai lui Nicolae Ceaușescu.” (Radu Vancu)

„Unul dintre cele mai puternice și mai de efect texte pe care le-am parcurs în ultima vreme. *Mamé* este un text disperat, scris cu sufletul la gură. O carte extraordinară, cu multe deschideri, cu multe oferte de interpretare. Este și o carte despre comunism, cu posibile ieșiri către parabolic. Pedagogul ca imagine a micului dictator – iată un personaj care se ține minte. E un poem în proză despre oroare. Dar și despre salvare. Una dintre cărțile speciale, atipice, curajoase (e nevoie de un mare curaj estetic pentru a risca o asemenea formulă).“ (Bogdan Crețu)

Simon Liberati – *Eva*

„Suplimentul de cultură“ publică în avanpremieră un fragment din romanul *Eva*, de Simon Liberati, traducere din limba franceză de Mădălin Roșioru, care va apărea în curând în colecția „Biblioteca Polirom. Actual“ la Editura Polirom.

– Fragment –

După întrevăderea de la Trianon, Eva s-a lăsat așteptată câteva săptămâni. Îndeajuns cât să-mi împing până la greață și deznădejde dereglările mele de atunci. Sătul de boschetarul și de hotelul fantomă de pe Rue de Beaune, trecusem Sena. O prietenă binevoitoare a subînchiriat pentru mine un bârlog aflat aproape de Porte Saint-Denis. Între două vizite ale amantei sau ale dealerului, încercam – cu o stângăcie care mă făcea să râd de unul singur – să coordonez o anchetă pentru ediția franceză a revistei „Vanity Fair“. Am fost întotdeauna un jurnalist de investigații slab, dar în zilele acelea eram mai nepriceput ca niciodată și combinam o îndrăzneală de disperat cu aproximarea și cu lenea. Ticiuam planuri de bătaie alambicate ca să prind în capcană doi moștenitori care m-au demască de îndată și mi-au provocat neplăceri. Telefonul suna întruna. Locuiam la un mezanin la care se ajungea pe o scară meșterită din scândurele vechi de lădiță, numai bună să-ți rupi gâtul, pe care cei cincizeci de ani ai mei,

greutatea și cizmele mele greoaie, nemțești, o făceau și mai periculoasă. Eram sărac, ultima mea carte nu se vindea, aveam impresia amețitoare că mă duc la fund. De fapt mă pregăteam, treceam prin încercările necesare, sărăcie, haos, înainte de a o regăsi pe cea care mă aștepta.

Una din ușile către lumea de dincolo s-a deschis în iarna lui 2013 undeva în Paris, în cartierul situat între stațiile de metro Etienne-Marcel și Strasbourg-Saint-Denis, bulevardul, bătrâna stradă „paralelă cu Calea Lactee“ pe care se întorceau regii Franței de la mirungere, cu străduțele sale laterale pe care câteva prostituate africane, pe jumătate boschetare, mai supraviețuiesc și acum. Revoluțiile specifice memoriei își au parcursul lor, legat de misterioase corespondențe cartografice. Cum planurile providenței se adaptează la planurile orașului real, îl fac pe acesta să existe mai bine, să se înalțe în alt fel. Chiar înainte să se producă evenimentul capital, întâlnire sau accident, trebuie aranjat decorul. În cele două sau trei luni care au precedat sosirea Evei am trăit o senzație de exil geografic care mă scufunda din nou într-un trecut uitat de pe vremea când sălășluiam pe malul stâng. Hotelul de pe Rue de Beaune, acoperișurile de zinc ale scuarului de alături, vecinătatea palatului Tuileries și a cartierului Saint-Germain-des-Pres îmi aminteau de copilărie și mi-au oferit de-a lungul anilor o alinare morală pe care nici un exces n-o putea tulbura cu totul. De câteva luni le reproșam acestor împrejurimi blândețea ce te subju-ga, un alt strat protector care, în

pofida condițiilor de viață precare, mă împiedica să privesc cu adevărat, să simt mai puternic. Cartierul Saint-Denis, în care mă prăvălisem iar, mă trimitea în trecut, în perioada tulbure când aveam douăzeci de ani și când au început să mă chinuie toate problemele cu care mai am de furcă și azi.

De la o linie de demarcație pe care o trasez la circa cinci sute de metri de Sena, într-o zonă situată între Palais-Royal și podul Alexandre III, malul drept devine un mediu ostil, un oraș străin, probabil pentru că iese din perimetrul liniștitor al plimbărilor din copilăria mea. Am exclus arondismentul șaisprezece, ce ține de foburgul Saint-Germain și de pașnicele grădini din Versailles printr-una din acele legi ale geografiei umane care deranjează geografia fizică. În afara acestor frontiere mă simt neliniștit, exilat, rătăcit într-un oraș străin. Din primele zile de după mutare, când mergeam pe Boulevard de Sébastopol, unde am lălit-o atâta în 1979, între Square des Arts-et-Metiers și Porte Saint-Denis, eram răscolit de o exaltare fără seamăn. Cum am observat adesea – și nu cred că sunt singurul –, cele mai zgomotoase surprize datorite de viață sunt precedate de un gust rău, de o tensiune prealabilă. Adevărata iubire se naște din suferință. Trebuie să te cureți de orice falsă bucurie, de orice plăcere mondenă, de orice ambiție, de toate facilitățile materiale pentru a ajunge la libertatea celui disperat, singura stare în care adevărul delirului amoros își mai poate găsi calea spre străfundurile ființei.

Când am văzut-o a treia oară, Eva se detașa pe fundalul unei vitrine luminate care semăna cu o vitrină de tipograf. În spatele pletelor ei blonde se distingea o hârtie cu antet de Buckingham Palace. Marie, mereu ea, agățase de pereții unei prăvălii din Place Saint-Germain-des-Pres o vitrină plină cu plicuri. Aceste scrisori cu timbru fals, cu

efigia ei, fuseseră adresate unor personaje fantasmagorice, ca regina Angliei sau nu mai știu ce poet celebru înmormântat în cimitirul Pere-Lachaise, dar și unor actrițe de la Hollywood. Unele scrisori se întorseseră la expeditor cu mențiunea „Nu locuiește la adresa indicată“, dar alți destinatari, precum secretariatul Coroanei Angliei, îi răspuseseră.

Acele scrisori, precum și alte artefacte ale unei imaginații unori extravagante, făceau obiectul unei expoziții. Ființa care stătea astăzi în fața mea mi se oferea

privirii cu o bravură amestecată cu abandon, provocare și autoritate. Ne-am sărutat pe obraji. De această dată unghiile înnegrite, prost tăiate, și o pată de cerneală pe degetul mare îi dădeau Evei înfățișarea unei liceene. Cum zănele nu au o vârstă precisă, comparația nu era ridicolă.

Am remarcat pe carnea albă și roz a încheieturii ei stângi un mic tatuaj șters, în formă de cheia sol. Alungirea buclelor cheii, subțiri-mea desenului, uzura culorii te lăsa să crezi că semnul data de dinainte să i se termine creșterea.

CARTEA

În iarna anului 1980, în Paris, un bărbat se urcă nici el nu știe cum într-un Citroën și vede pe scaunul din față o fetișcană de cincisprezece ani, îmbrăcată elegant, care se agită și urlă la cei din mașină. Fascinantă fetișcană este Eva Ionesco, un copil sălbatic, clientă a barurilor și localurilor de lux din Paris, dar și a școlilor de corecție franceze. După ce a dobândit o faimă dubioasă în urma fotografiilor erotice, la limita pornografiei și pedofiliei, pe care i le făcuse mama ei pe când Eva avea doar unsprezece-doisprezece ani, fetița de odinioară – devenită actriță și producătoare de film – îl va reîntâlni pe narator trei decenii mai târziu. Povestea de dragoste ce-i apropie pe cei doi este, în același timp, ocazia și pretextul recuperării unui trecut frământat, cel al *Evei*, copila exploatată, revoltată și, într-un târziu, maturizată, o reluare a firului unei istorii scandaloase, cu numeroase episoade controversate, unde moartea, drogurile și degradarea sunt peste tot. În același timp, romanul lui Liberati are în fundal un peisaj dezabuzat, pigmentat de concerte *punk*, petreceri epuizante și o nebunie dezlănțuită, într-o lume ce nu mai caută nici un viitor.

AUTORUL

SIMON LIBERATI (n. 1960), scriitor, scenarist și jurnalist francez, face parte din generația de intelectuali rebeli din Franța anilor 1970. A urmat studii de filologie clasică la Sorbona, apoi a lucrat la reviste precum *FHM*, *Cosmopolitan*, *Grazia* și *20 ans* înainte de a se dedica literaturii. Susținător al libertății neîngrădite a individului și promotor al unui decadentism dandy nu doar intelectual, ci și în viața personală, scriitorul prefătează reeditarea cărții lui Jules Barbey d'Aureville, *Du dandysme*

et de George Brummell, apărută în 2008. În același an va fi arestat împreună cu prietenul său, scriitorul Frédéric Beigbeder, pentru consum de droguri în public. Liberati debutează în 2004 la Flammarion cu romanul *Anthologie des apparitions*, urmat în 2007 de *Nada exist*. În anul 2009 îi apare volumul *L'Hyper Justine*, recompensat cu Premiul Flore, iar în 2011 publică *Jayne Mansfield 1967*, pentru care primește Premiul Femina. Simon Liberati este căsătorit cu actrița și cineasta Eva Ionesco, subiectul romanului său omonim, apărut în Franța în toamna anului 2015.

Nu chiar sub aceeași stea

Sunt în preajma zilei mele de naștere și mărturisesc că sunt un pic panicată. Pe lângă faptul că mi se rotunjesc niște cifre, pe lângă faptul că sunt atât de ocupată, încât nici măcar nu știu la ce cadouri să visez, mi-a și fost dat totul peste cap de specialiștii NASA.

Am în principal o părere bună despre ei, mi se par oameni deștepți și cu preocupări înalte legate de cosmos, dar chiar și așa nu pot să îi privesc chiar cu maximă încredință, pentru că de două săptămâni iată ce nenorocire am aflat

Zodiacul corect astronomic

Capricorn: 20 ian. – 16 feb.

Vărsător: 16 feb. – 11 mar.

Pești: 11 mar. – 18 apr.

Berbec: 18 apr. – 13 mai

Taur: 13 mai – 21 iun.

Gemeni: 21 iun – 20 iul.

Rac: 20 iul. – 10 aug.

Leu: 10 aug. – 16 sept.

Fecioară: 16 sept. – 30 oct.

Balanță: 30 oct. – 23 nov.

Scorpion: 23 nov. – 29 nov.

Ophiuchus: 29 nov. – 17 dec.

Săgetător: 17 dec. – 20 ian.

eu: e posibil ca zodiile să fie 13 de toate, să fie în alte intervale, iar eu să nu fiu Balanță.

În luna septembrie, revista „Cosmopolitan“ a scris despre NASA pe singurul subiect care ar putea lega vreodată cele două nume: NASA ANUNȚĂ CEA DE-A TREISPREZECEA ZODIE. Articolul nota faptul că o pagină oficială a NASA vorbea despre cea de-a treisprezecea constelație, ignorată până acum de astrologi. Dacă ar fi luată în considerare în zodiac, constelația Ophiuchus s-ar interpune între Scorpion și Săgetător, dând peste cap tot horoscopul. Mai mult de atât, pagina menționa faptul că, din vremurile străvechi și până acum, configurația cerului s-ar fi schimbat semnificativ, astfel încât nici o zodie nu mai este unde știm noi. Nu este prima dată când apare „noutatea“ celei de-a treisprezecea zodii, fiind circulată și apoi uitată încă din anul 2002.

Constelația Ophiuchus reprezintă un bărbat care se luptă cu un șarpe și este considerată o reprezentare a lui Imhotep, un doctor egiptean din secolul 27 î.Hr. „Nativiții“ din Ophiuchus ar fi spirituali, magnetici, impulsivi și inteligenți, iar din când în când ar manifesta gelozie și sete de putere. Spre deosebire de celelalte zodii, Ophiuchus nu ar avea un opus, așa că îi lipsesc și dezechilibrele polare. Au relații bune cu autoritatea, în ciuda faptului că nu prea răspund la ordine, caută adevărul, vor să acumuleze cunoaștere și înțelepciune, iar numărul lor norocos ar fi 12. Pentru că stelele au simț al ironiei. Cei născuți sub semnul lui Ophiuchus preferă să îmbrace culori vii, potrivite firii lor expansive și caracterului imprezvizibil.

Un Ophiuchus se înțelege foarte bine cu Balanțele, Berbecii, Racii și Capricornii, dar nu se va înțelege niciodată cu cei din Fecioară, Vărsător, Pești, Leu și Taur.

De veghe în lanul de cultură

Mădălina Cocea

Sună cam drastic, dar, pentru cei care erau în Ophiuchus și au trăit tot timpul în zodia lor greșită ca într-un corp nepotrivit, poate fi o explicație.

Când a apărut vestea în septembrie, majoritatea astrologilor au suspinat un „Iar asta?“. Constelația Ophiuchus nu este ceva nou. Ei spun că, atunci când babilonienii au inventat zodiacul, erau perfecți conștienți de această constelație și au decis să nu îi acorde un echivalent în astrologie: soarele trece prea puțin timp prin Ophiuchus pentru a fi considerat relevant; apoi, semnele zodia-

cale nu au coincis niciodată perfect cu traseele constelațiilor, nici măcar pe vremea babilonienilor.

Mai mult, astrologii au ținut să ne asigure de faptul că semnele zodiacului sunt mai degrabă simboluri și metafore, folosite pentru a despărți anul în 12 sezoane egale. Simboluri. Nu constelații. Cele două sunt concepte total diferite. Mai mult, au îndemnat pe toată lumea să „nu creadă tot ce aud“. Cei de la NASA sunt oameni de știință, nu astrologi. Nu știu dacă Ophiuchus este de vină pentru această neînțelegere, dar, dacă da, are un minunat simț al ironiei.

Cum se văd în presa de la noi alegerile americane

Doi-zece, probă!

George Onofrei

Amicii mei au ajuns deja la capătul răbdării în privința pasiunii pe care o manifest pentru alegerile prezidențiale americane din acest an. E greu să te bucuri de ceva fără să împărtășești cu alții, lucru pe care l-au putut constata pe propria piele. Asemenea oricărui pasionat, mi-am luat treaba foarte în serios, dar, cu cât am aprofundat mai mult subiectul și personajele, cu atât mi-a fost mai greu să îmi stabilesc un favorit.

Se cuvine să ne oprim puțin asupra felului în care presa românească prezintă competiția electorală de peste ocean. Unele inadvertențe le putem pune, desigur, pe seama fusului orar. Unele dintre cele mai „suculente“ episoade se petrec atunci când la noi e noapte – și știm deja că nu doar s-au cam desființat secțiile de externe în redacții, dar nici tura de noapte nu mai este ca altădată.

Din acest motiv, până când se apucă băieții și fetele de la site-urile de news să traducă ceva de pe net, știrea are deja cam 24 de ore. Nu e problemă, ne-o livrează în România pe post de „breaking news“ chiar și așa, în ideea că suntem oricum niște consumatori prea ignoranți și preocupați de ultima postare a lui Ponta ca să ne prindem de „fază“.

O altă problemă majoră în relațiile de presă de la noi ține de dihotomia alb/negru. Hillary bună, Trump diavol. Evident că există îngrijorări foarte mari la adresa intențiilor privind temele majore de politică externă ale Donaldului, și asta în multe țări mai civilizate decât a noastră, însă în unele aspecte candidatul libertarian Gary Johnson tinde să îl depășească pe Trump (poate vă amintiți episodul „ce e Aleppo?“). Echipa de campanie a candidatului

republican a făcut eforturi mari, câte ceva i-a mai intrat lui Donald în cap, dar există o limită vizibilă a cantității de informație pe care acesta o poate asimila. În privința doamnei Clinton, e firesc ca ea să se simtă precum peștele în apă atunci când abordează temele de politică externă (fie și doar datorită faptului că și-a bifat în CV funcția de Secretar de Stat).

Despre ce nu mai vorbește presa de la noi, care se simte, probabil, cu musca pe căciulă? Între agenda publică a cetățeanului din SUA și temele tocate 24 de ore din 24 de rețelele de știri există o prăpastie cu malurile deja betonate. În mare parte, lupta propagandistică s-a mutat de pe ecranele televizoarelor în social media și pe site-urile care, să spunem, nu respectă chiar standardele BBC. Subiectul bolii incurabile de care ar suferi Hillary Clinton și care ar pune-o în imposibilitatea de a-și îndeplini funcția de Commander in Chief a forțelor armate odată (re)ajunsă locatară a Casei Albe a fost un scenariu bine ticluit în online și care a fost rostogolit cu atât de mult sânge până când purtătorii de mesaj ai lui Donald Trump s-au

simțit „îndreptățiți“ să îl aducă în „mainstream media“. Nu mică mi-a fost mirarea să citesc zilele trecute pe un site respectabil de la noi un articol despre cum, de fapt, democrații îl văd cu adevărat președinte pe nominalizatul la vicepreședinție, Tim Kaine, doamna Clinton fiind pusă candidat doar de fațadă, urmând să se retragă după ce câștigă alegerile, din motive de sănătate. Frumoasă teorie a conspirației, livrată în presa „quality“ de la noi ca fiind *fact*, în loc de *caterincă*.

Într-un articol recent din „Washington Post“, un jurnalist încearcă să explice lumii largi și șocate de ascensiunea lui Trump că, în ciuda impactului la scară globală a acțiunilor viitorului președinte SUA, oricare ar fi el, americanul votant își stabilește preferatul tot în funcție de nevoile sale, de felul în care rezonază cu planurile fiecăruia în privința creării de noi locuri de muncă sau a strategiei privind taxarea. Tradiția de familie (orientată spre Partidul Democrat sau cel Republican) contează enorm în conturarea unei opinii, la fel cum liderii de opinie din fiecare comunitate dictează, la rân-

du-le, trendul. Ambele partide se bazează pe structuri foarte solide în teritoriu și „controlează“ unele state americane mai bine decât tabăra adversă. Cam la fel ca în România, unde candidații de pe listele PSD din Iași sau din Teleorman se simt mai confortabil decât cei al PNL (și invers, cei al PNL în Ardeal). Nu în ultimul rând, criteriul demografic este și el important, fiecare partid (democrat și republican) având bazinul său „clasic“ de votanți. Spre exemplu, de câteva decenii bune, populația afro-americană votează covârșitor cu Partidul Democrat (sondele de opinie relevă că Hillary Clinton va primi circa 95-97% dintre voturile populației de culoare). Toate cele de mai sus funcționează, ca și la noi, cu o singură condiție: lumea chiar să vină la vot în număr mare și să nu stea acasă. Gradul de participare la scrutin dictează procentul final și poate produce surprize, așa cum s-a mai întâmplat în istoria alegerilor americane.

La momentul scrierii acestui articol, până când America va vota au mai rămas 38 de zile, 15 ore, 23 de minute și 5 secunde.

Cum arta și cultura au salvat New Orleansul

Într-un discurs ținut la Lincoln Center Global Exchange, Mitch Landrieu, primarul orașului New Orleans, a subliniat felul în care cultura și prețuirea culturii au fost elementele centrale ale reconstruirii metropolei după trecerea devastatorului uragan Katrina.

Landrieu a ținut să sublinieze că, în opinia sa, arta și cultura nu sunt un lux în viața unui oraș, ci un motor al dezvoltării economice și culturale, mai ales în New Orleans, oraș cunoscut mai ales pentru muzica sa, jazz în special. „Am văzut cu toții cum

arăta New Orleans după Katrina“, a spus Mitch Landrieu. „Orașul era pustiu. Era cenușiu. Era tăcut. Nu mai era nimic în el. Dar, după aceea, artiștii au venit să ne amintească faptul că nu clădirile contează, nu biserică, nu afacerile, ci sufletul a ceea ce suntem noi ca oameni.“ Când Landrieu a ajuns primar al New Orleansului, el și echipa lui au început prin „a conceptualiza economia culturală“, calculând cât din economia statului depinde de artă și cultură, dar și felul în care viețile oamenilor sunt legate de activitățile artistice. Ulterior, a luat măsuri pentru a încuraja activitățile artistice (reducerea unor taxe, introducerea educației artistice în școli etc.).

„Cultura este ADN-ul a ceea ce ne definește ca oameni“, a declarat primarul Landrieu.

De ce toate cântecele seamănă între ele?

Nu e numai o impresie a ascultătorilor: știința confirmă că muzica pop tinde să adopte o formă tot mai omogenă, scrie „The Conversation“.

Un grup de cercetători americani și austrieci a studiat, începând din 2014, 500.000 de albume din 15 genuri și 374 de subgenuri muzicale, încercând să stabilească o relație între complexitatea fiecărui gen, evoluția

lui în timp și numărul de albume vândute. Concluzia? Cu cât un stil devine mai popular, cu atât *sound*-ul ce-i este asociat devine tot mai standardizat.

Un alt studiu, din 2012, s-a aplecat asupra evoluției muzicii pop occidentale, bazat pe o arhivă impresionantă de cântece, „Million Song Dataset“. Cercetătorii au descoperit că, între 1955 și 2010, volumul sonor a devenit (în senzație subiectivă) tot mai ridicat, în vreme ce structura muzicală tot mai puțin variată. Această impresie subiectivă,

explică „Slate“, este generată de tehnicile folosite de inginerii de sunet. De exemplu, compresia dinamică a sunetului, care este o ajustare automată a dinamicii sonore, a avut, la început, scopul de a reduce variațiile prea mari de volum în aceeași piesă.

Aplicarea ei sistematică și excesivă a dus la ceea ce a fost numit „loudness war“, iar consecința a fost creșterea progresivă a volumelor sonore, din studio și până la difuzarea pe radio, cu urmări neplăcute din multe puncte de vedere. Medicii sunt

nelineștiți cu privire la problemele de sănătate provocate de expunerea prelungită la volume sonore prea ridicate, în vreme ce mulți muzicieni denunță alterarea calității sunetului. O altă tehnică de studio pare la fel de vinovată: Auto-Tune, a cărei utilizare excesivă de către producătorii muzicali face ca multe cântece pop să sune aproape la fel. O tehnică ce a devenit, între timp, subiect de glume și a fost trecută de către revista „Time Magazine“ pe lista celor mai proaste 50 de invenții din toate timpurile.

Suplimentul lui Jup

Ce se întâmplă când lași un puști de patru ani să scrie un blockbuster

Într-un articol publicat de „The Wall Street Journal“, studiourile Paramount anunță că se așteaptă la o pierdere de 115 milioane de dolari de pe urma filmului *Monster Trucks*, ce va fi lansat pe marile ecrane abia în ianuarie 2017.

Ce diferențiază *Monster Trucks* de alte blockbustere hollywoodiene este faptul că filmul se bazează pe un scenariu imaginat de un preșcolar.

Povestea a început în 2013, când unul dintre producători, Adam Goodman, și-a zis că ar fi o idee excelentă ca un film pentru copii să se bazeze pe ideile fiului lui de numai patru ani. „Ceea ce ar putea fi mai degrabă o poveste cu morală despre riscurile nepotismului decât despre riscul de a avea încredere în gustul copiilor“, comentează „Slate“.

Monster Trucks a trecut printr-o producție dificilă, cu multe amânări și probleme. Premiera filmului a fost prevăzută inițial pentru 2015 și amănată apoi de trei ori, până când a fost fixată data finală, care, subliniază amuzați cei de la „Slate“, pică într-o zi de vineri 13. Numai că, în loc să se bucure că filmul va fi în cele din urmă lansat, cei de la Paramount au

indicii serioase că *Monster Trucks* s-ar putea dovedi un mare eșec.

Un specialist în cinema a explicat pentru „The Wall Street Journal“ că anunțarea în avans a unor pierderi este, la Hollywood, o „practică extrem de rară“, dar că studiourile sunt obligate să anunțe investitorilor potențialele eșecuri.

Flow Machines: ziua când Beatles au fost înlocuiți cu o mașină

Un grup de cercetători francezi a pus la punct un algoritm capabil să compună cântece. Producția acestei inteligențe artificiale, numită Flow Machines, este *Daddy's Car*, o melodie în stilul formației The Beatles.

„Este prima oară când un cântec pop compus de un calculator dă rezultatele scontate“, spune inventatorul Flow Machines, François Pachet, cercetător și director al Sony Computer Science Laboratory.

Melodia a trebuit să fie apoi finisată de un muzician „uman“, iar versurile au fost scrise de Benoit Carre.

„Flow Machine este capabilă să producă piese muzicale la un nivel profesionist, dar aceste inteligențe artificiale nu pot ști dacă ceea ce au creat este interesant, fiindcă nu au conștiință, iar elementul uman va fi întotdeauna primordial“, declară

François Pachet pentru „The Huffington Post“.

Și Google face experimente în aceeași direcție, a creativității „artificiale“, în cadrul proiectului Magenta, numai că prima creație artistică – dată publicității în iunie – nu a fost o reușită.

Sony Computer Science Laboratory își dezvoltă proiectul din 2012, cu subvenții de la Consiliul European. Cercetătorii prevăd un prim album cu muzica făcută de Flow Machine în 2017.

„Sper că vom arunca haos, inventivitate și îndrăzneală în muzica pop“, spune François Pachet.

Dan Brown se întoarce la *Origini*

Cunoscutul scriitor american, creatorul personajului Robert Langdon, a anunțat că va lansa un nou thriller, *Origin*, pe 26 septembrie 2017.

Origin va fi cel de-al patrulea roman din seria începută cu *Codul lui DaVinci* și va conține toate „ingredientele specifice lui Dan Brown“ – „coduri secrete,

știință, religie, istorie, artă și arhitectură“.

„În *Origin*, Robert Langdon va ajunge la primejdioasa intersecție a celor mai importante două întrebări pe care și le pune omenirea și la descoperirea tulburătoare care va răspunde acestor întrebări“, anunță comunicatul Editurii Doubleday.

Dan Brown este o adevărată mașină de făcut bani din cărți. Până în momentul de față, operele sale au fost vândute în peste 200 de milioane de exemplare în întreaga lume.

În acest an va fi lansat pe marile ecrane și *Inferno*, a treia adaptare a unui roman scris de Brown.

Pagini realizate de Dragoș Cojocaru

PE SCURT

■ Pentru a atrage atenția publicului, arhivele naționale americane s-au transformat în imagini mișcătoare, după ce șefii US National Archives au deschis propriul canal Giphy, pe care postează documente istorice transformate în gif-uri animate. Zeci de imagini cu figuri emblematice și evenimente marcante din istoria Statelor Unite pot fi găsite la adresa <http://giphy.com/usnationalarchives>.

■ Un film postat pe canalul YouTube prezintă faimoasa catedrală Sagrada Familia așa cum va arăta când, în sfârșit, va fi terminată. Începută în 1882 de către arhitectul Antoni Gaudí, faimoasa catedrală din Barcelona va fi terminată abia în 2026, moment în care va deveni cel mai înalt monument religios din Europa. Filmul poate fi urmărit la adresa www.youtube.com/watch?v=RcDmloG3tXU.

■ Actorul american Woody Harrelson va debuta ca regizor, actualmente fiind la Londra, unde filmează *Lost in London*, producție pentru care a scris și scenariul. Harrelson a renunțat recent să mai apară în cel mai nou film regizat de George Clooney, *Suburbicon*, și joacă în *LBJ*, o biografie a președintelui Lyndon B. Johnson despre care se spune că va ajunge la Oscar.

■ 36 de CD-uri conținând toate înregistrările live cu Bob Dylan din 1966 vor fi lansate în curând pe piață, după ce anul trecut a fost lansat un boxset de 18 CD-uri cu toată muzica înregistrată de celebrul artist în perioada 1965-66.

■ După succesul avut anul acesta cu filmul *Cartea junglei*, regizorul Jon Favreau va realiza o adaptare „live“ a desenului animat *Regele leu* pentru studiourile Disney. O altă adaptare cu actori a unui clasic animat Disney, *Frumoasa și bestia*, a fost deja terminată și va avea premiera anul viitor. *Cartea junglei* a avut până acum încasări de 965 de milioane de dolari în întreaga lume.

■ Viitorul film din seria *Transformers* îl adaugă în distribuție pe Anthony Hopkins și își va trimite personajele în trecut, pentru a se confrunta cu Hitler și naziștii. Filmările au stârnit un scandal în Marea Britanie, după ce realizatorii au transformat palatul Blenheim, locul de naștere al lui Winston Churchill, în cartier general nazist. „Scandalul ăsta e o prostie“, a comentat ministrul Nicholas Soames, nepot al lui Winston Churchill.

Suplimentul DE CULTURĂ

Marcă înregistrată – Editura Polirom și „Ziarul de Iași“. Proiect realizat de Editura Polirom în colaborare cu „Ziarul de Iași“. Se distribuie gratuit împreună cu „Ziarul de Iași“.

Adresă: Iași, B-dul Carol I, nr. 4, etaj 4, CP 266, tel. 0232/ 214.100, 0232/ 214111, fax: 0232/ 214111

Senior editor: Lucian Dan Teodorovici

Redactor-șef: George Onofrei

Editor: Anca Baraboi

Redactor: Radu Cucuteanu

DTP: Adina Ciocoiu

Rubrici permanente:

Bobi (Fără zahăr), Mădălina Cocea, Dragoș Cojocaru, Andrei Crăciun, Florin Ghețu, Radu Pavel Gheo, Florin Lăzărescu, George Onofrei

Carte:

Doris Mironescu, Eli Bădică, Codruț Constantinescu, Marius Mihet, Cristian Teodorescu, Bogdan-Alexandru Stănescu, Alina Purcaru

Muzică: Victor Eskenasy, Dumitru Ungureanu

Film: Iulia Blaga

Teatru: Olița Cîntec

Caricatură: Lucian Amari (Jup)

Grafică:

Ion Barbu

Actualitate:

Răzvan Chiruță, Cătălin Hopulele, Ioan Stoleru

Publicitate: tel. 0232/ 252294

Distribuție: Mihai Sârbu, tel. 0232/ 271333. Media Distribution S.R.L., tel. 0232/ 216112

Abonamente: tel. 0232/214100

Tarif de abonament: 45 lei pentru 3 luni; 91 lei pentru 6 luni; 182 lei pentru 12 luni. Prețurile includ și tarifele postale.

„Suplimentul de cultură“ este tipărit cu sprijinul Adevărul Holding

Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolului îi aparține autorului » Manuscrisele primite la redacție nu se înapoiază

Masculin

Film

Iulia Blaga

Poate mai interesant la *Câini*, dincolo de ce s-a spus încă de la premiera canneză – și premiera cu Premiul FIPRESCI în secțiunea Un Certain Regard: că e noul val al noului val, că aduce un suflu nou, că instaurează un film de gen (thrillerul), nevizitat până acum la noi, sau că e un revelator al societății românești, ar fi comentariul asupra unei societăți (nu doar de la noi) dominate de masculin.

Iar lucrul ăsta nu s-a mai făcut în cinema autohton, care în ultimii 25 de ani a fost unul mai degrabă casnic, concentrat pe familie și colectivitate. Acum, Mirică

(venit ca tinerii pașoptiști, după studii de cinema la Londra) vorbește despre un individ izolat care atacă legile scrise și nescrise ale colectivității (sunt curioasă cine

va găsi trimeri la „Nu ne vindem țara!”) într-o poveste dominată aproape exclusiv de calități masculine. Cineastul dă de niște impulsuri inconștiente de o agresivitate

supraomenească, de niște rezerve care se găsesc, probabil, în oricine dintre noi, bărbat sau femeie. (Nu întâmplător, filmul a fost comparat la Cannes cu *No Country for Old Men*, de Joel și Ethan Coen, unde Javier Bardem încarna răul absolut.)

Dacă tema nu e nouă, e surprinzător ca un debutant în lungmetraj (chiar dacă a mai făcut un serial TV, *Umbre*, care mie nu mi-a plăcut) să aibă atâta siguranță în tot ce presupune alcătuirea unui film, încât să sugereze mai mult decât spune și să-și seducă/sperie spectatorul printr-o poveste viscerală, organică, mustind de impulsuri

inconștiente. Poate că nu „sperie” e cuvântul potrivit, pentru că filmul nu e un horror. Nu te sperii, dar ceva te scutură în împăcarea cu care vezi lumea.

Povestea imaginată de Bogdan Mirică e una bărbătească, dură, cu accente violente care depășesc raționalul. Există un singur personaj feminin (Raluca Aprodu), prietena bucureșteanului (Dragoș Bucur) venit să vândă pământul moștenit de la bunică-său undeva prin Dobrogea, dar fata apare oricum spre sfârșit, ca o ultimă șansă de salvare a eroului din calea energiilor distrugătoare ale „pământului”. Povestea pe care o spune filmul nu e una românească – este eterna luptă dintre bine și rău, pe care cinema o pritocește de când s-a inventat. Dar tema asta se nuanțează de la o epocă la alta. Lumea pe care regizorul o vede azi e una dominată de calități masculine – ambiția, dârzenia, forța, violența, pe când blândețea, empatia, iertarea, veselia nu mai sunt valorizate. Acest dezechilibru nu are nici o legătură cu feminismul, care e un fel de dezechilibru la polul opus. Aș fi curioasă să știu care sunt traumele din copilărie despre care vorbește Mirică în interviuri când e întrebat de originile scenariului. Ce ți se poate întâmpla ca să simți nevoia să exorcizezi cu o asemenea intensitate? Acestea fiind spuse, e de așteptat ca de acum înainte Mirică să înceapă să-și scoată la iveală și anima? Poate da, poate nu. Ce e sigur este că avem în față un regizor cu vână.

Câini, de Bogdan Mirică. Cu: Dragoș Bucur, Vlad Ivanov, Gheorghe Visu, Raluca Aprodu, Costel Cașcaval, Emilian Oprea, Constantin Cojocaru

Strategia de apărare a țării

Consiliul Suprem de Apărare a Țării este autoritatea administrativă autonomă, investită, potrivit Constituției, cu organizarea și coordonarea unitară a activităților care privesc apărarea țării și siguranța națională.

Activitatea Consiliului Suprem de Apărare a Țării este supusă examinării și verificării parlamentare. Anual, nu mai târziu de primul trimestru al

anului următor, precum și la cererea comisiilor permanente de specialitate ale Parlamentului sau ori de câte ori se consideră necesar, Consiliul Suprem de Apărare a Țării prezintă, în ședința comună a Camerei Deputaților și Senatului, rapoarte asupra activității desfășurate.

Aparent totul este bun și frumos, dar problemele apar, ca de obicei, în momentul în care strategia de apărare cere bani de la bugetul de stat. Cere o felie din banii adunați cu greu de populație, bani care ar trebui să se regăsească în spitale și educație, dom'le, nu în bombe.

Doișpe avioane F16. Nu unul, nu cinci, ci doișpe. Păi ce, avem noi benzină pentru ditamai escadrila asta? Și, plus de asta, vă dați seama ce zgomot fac ele? Nu va mai putea nimeni să se plimbe liniștit prin parc.

Dom'le, istoria e plină de exemple în care anumite țări au devenit imperii, cotropind alte țări, cu armată bine organizată, dar care nu speria oamenii cu avioane. De exemplu, Traian a venit peste daci și, oricât de viteji spunea Herodot că erau, i-a caștit. Fără avioane. De ce nu am putea urma exemplul tatălui latin al nației noastre?

Voi n-ați întrebat
FĂRĂ ZAHĂR vă răspunde

Bobi

Voi vă dați seama câtă pădure avem? S-ar putea construi un nou cal troian. Pe care să îl plantăm, noaptea, la granița cu Ungaria și pe care să scriem că e cadou. Bieții vecini nu ar bănuși nimic, fiindcă nici cei din Troia nu au bănușit. L-ar desface bucuroși, ca un copil în dimineața de Crăciun, și noi am ieși puhoi și i-am ocupa. Țac-pac!

Ar mai fi arma numită berbec, pe care doișpe flăcăi vânjoși ar împinge-o cu forță și ar sparge poarta dușmanului. Nu doișpe avioane. Aici sunt niște interese ascunse, vă spun eu.

Ați jucat Angry Birds? Dacă nu, aflați de la mine. Sunt niște păsări care, lansate cu praștia, fac ravagii. Păi ce, noi nu avem ferme avicole? Puzderie de găini pe care le-am putea enerva în mod sistematic, până în punctul în care s-ar izbi bucuroase în orice zid inamic. Nici praștia nu e greu de făcut, din doi brazi seculari între care întindem o bandă de cauciuc de la o mască de gaz.

Soluțiile sunt multe și la îndemână, stimați cetățeni, dar NATO nu ne vrea atât de puternici.

ISSN 1584-8272

